

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-12-14

Verksamhetsplan och budget för 2018

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget för 2018.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 1,8 mnkr.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsskapande åtgärder om 0,9 mnkr.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för insatser mot hemlöshet om 0,9 mnkr.
6. Stadsdelsnämnden ansöker om medel för kompetensutvecklingsinsats om 2,55 mnkr.
7. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 151,8 mnkr.
8. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter enligt bilaga 2.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	8
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	11
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	14
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	16
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	17
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	19
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	20
2. Ett klimatsmart Stockholm	24
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	24
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	24
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	25
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	26
2.5 Stockholms miljö är giftfri	26
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	27
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	28
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	28
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	29
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	30
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	32
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	33
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	35
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	35
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	36
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	39
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	41
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	42
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	43
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	45

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	46
Uppföljning av ekonomi.....	48
Nämndens ekonomiska förutsättningar	48
Investeringar.....	51
Försäljningar av anläggningstillgångar	51
Resultatenheter	51
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	52
Budgetjusteringar	52
Omslutningsförändringar.....	52
Medel för lokaländamål.....	52
Övriga ekonomiska redovisningar.....	53
Kvalitetsarbete.....	53
Övrigt.....	53

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Plan for internkontroll med väsentlighets- och riskanalys 2018
4. Kompetensförsörjningsplan
5. Plan för upphandling
6. KLIMAT Ansökan om klimatinvesteringsmedel Lastcyklar och armatur, med underbilaga 6 a, ekonomisk beskrivning
7. KLIMAT Ansökan om klimatinvesteringsmedel Förnyelse av trädallé, med underbilaga 7 a, ekonomisk beskrivning
8. KLIMAT Ansökan om klimatinvesteringsmedel Motionsspår, med underbilaga 8 a, ekonomisk beskrivning
9. Ansökan om medel för trygghetsskapande åtgärder Odlarängen
10. Ansökan om medel för Kompetensutveckling Kompetenstrappan
11. Lokalt utvecklingsprogram – mål, aktiviteter och indikatorer
12. Ansökan om medel för att motverka hemlöshet i Farsta

Inledning

Bakgrund

Verksamhetsplanen för Farsta stadsdelsnämnd anger inriktningen på nämndens verksamhet under år 2018 med utgångspunkt i den budget som kommunfullmäktige fastställt. I kommunfullmäktiges budget fastställs fyra övergripande inriktningsmål, som konkretiserats till 29 mer avgränsade mål för stadsdelsnämndernas olika verksamhetsområden. Stadsdelsnämnden ska i sin planering ytterligare konkretisera kommunfullmäktiges mål genom att ta fram nämndmål som är specifika och mätbara genom indikatorer som kopplas till måloppfyllelse. Dessutom tar varje enhet fram enhetsspecifika mål och arbetssätt som ytterligare konkretiserar hur varje enskild enhet ska arbeta för att kommunfullmäktiges och nämndens mål ska nås.

All verksamhetsplanering och uppföljning sker i stadens webbaserade system för ledning och styrning (ILS-webb), där även nämndens väsentlighets- och riskanalys med internkontrollplan utformas och följs upp. Verksamhetsplanen följer den disposition som anges i stadens anvisningar, riktas till stadsdelsnämnden och tillställs kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämndens ansvarsområde

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, kultur och fritid för barn och unga, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, konsumentvägledning, stadsmiljöarbete samt lokalt demokrati- och utvecklingsarbete.

Förvaltningsorganisation

Stadsdelsdirektören har det övergripande ansvaret för all verksamhet, svarar inför stadsdelsnämnden och leder förvaltningen tillsammans med avdelningscheferna, som vardera ansvarar för respektive verksamhetsområde. Under 2018 implementeras en ny förvaltningsorganisation med avdelningarna: Förskola, Beställare inklusive ioF, Egen regi, Stadsutveckling, HR och kansli, samt Ekonomi. Inom stadsdelsförvaltningen arbetar ca 1400 medarbetare.

Nämndens verksamhet

Farsta stadsdelsområde är möjligheternas ytterstad. Hit flyttar människor för att de valt att bo

och leva här, men även för att arbeta och utvecklas i en typisk ytterstadsmiljö med alla dess kvaliteter. Här finns utveckling och ambitioner sida vid sida. Vi har en vacker natur, ett lokalt förenings- och kulturliv och en kreativitet som bidrar till en växande stad. Första stadsdelsområde byggs och utvecklas liksom hela Stockholm på ett hållbart sätt med höga ambitioner inom klimat och miljö. För att fortsätta utvecklingen och bidra till kommunfullmäktiges vision, Ett Stockholm för alla, planerar nämnden sin verksamhet med utgångspunkt från de fyra fastställda inriktningsmålen.

Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till ett Stockholm som håller samman genom arbetet med en likvärdig förskola, tidiga sociala insatser till barn och familjer och aktiviteter för att stödja och uppmuntra alla barns lika möjligheter att delta och utvecklas. Nämnden utvecklar familjecentralsliknande arbetssätt i stadsdelen för att ge föräldrar och barn ska ha tidig tillgång till öppna verksamheter och preventiva insatser. Inom socialtjänstens myndighetsutövning kommer strukturstöd och processledning att utvecklas för att uppnå en bättre arbetsmiljö och balans mellan klientarbete och administration. Fritidsverksamheterna ska utveckla arbetsmetoder som är behovs- och målgruppsanpassade för att utveckla ungdomars möjlighet att vara delaktiga och påverka fritidsgårdens aktiviteter

Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att minska sin energianvändning och den klimatpåverkan som transporter och resor har. Kompetensen inom hållbarhet och klimat ska utvecklas. Vid tjänsteresor inom stadsdelsområdet finns flera alternativa färdmedel förutom gång, till exempel cykel, elcykel, kollektiva färdmedel samt elbil. Avfall ska återvinnas och återbrukas. Förskolan ska vara kemikaliesmart och arbetet med att inventera och byta ut material fortsätter. På sikt ska samtliga paviljongförskolor, som har högre energiförbrukning, utvecklas. Nya stadsodlingar etableras. Nämnden ansöker om medel för klimatinvesteringar för lastcyklar, klimatsmarta ljuskällor och förnyelse av träd.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna. Under 2018 kommer insatser att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Stockholmsjobben och samarbetet med Jobbtorget ska fullt utnyttjas för att få fler att bli självförsörjande. Arbetet för framtagande och uppföljning av åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott kommer att utvecklas, och ett nytt arbetssätt kring uppföljning och stöd till enheter med befarade underskott implementeras. Enhetschefernas kompetens inom ekonomi och förståelse för prognosarbetet kommer att höjas genom utbildningsinsatser under året. Insatser kommer att genomföras för att kunna erbjuda ett ökat antal ungdomar feriejobb, och för att skapa en tydligare organisation för feriearbetarna. Förvaltningen samverkar med olika högskolor i regionen för att utveckla verksamheterna och stärka kopplingen mellan utbildning, praktik, forskning och fält.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Nämnden bidrar till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att arbeta aktivt med arbetsmiljöpolicy och lika rättigheter och skyldigheter för alla medarbetare, samt med tydligare spridning och implementering av rutinerna vid kränkande särbehandling, mobbing och sexuella trakasserier. Alla verksamheter ska fortsätta att genomföra jämställdhetsanalyser

och successivt genomföra åtgärder för att skapa jämställda förutsättningar. Tillsammans med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör deltar förvaltningen i projektarbetet ”Modellkommuner”, för benchmarking av jämställdhet. Kompetensutveckling inom hbtq-frågor genomförs inom individ och familjeomsorgen och inom nämndens verksamheter i egen regi påbörjas ett arbete med inkluderingsanalyser. Dialoger med Farstas invånare och intressenter fortsätter med målsättningen att alla ska ha möjlighet känna delaktighet och kunna påverka den lokala samhällsutvecklingen.

Farsta stadsdelsområde

Farsta stadsdelsområde har ca 56 000 invånare och består av tio stadsdelar:

- Fagersjö, till övervägande del uppfört på tidigt 1960-tal. Höghus, lamellhus, radhus och kompletterat med villor från skilda tidsperioder.
- Farsta, ABC-stad med alla typer av bebyggelse förutom villor. Bebyggelsen tillkom huvudsakligen under 1960-talet.
- Farstanäset, Stockholms enda stadsdel utan permanentboende. Naturområde med kolonistugeförening.
- Farsta strand, höghus, lamellhus och enfamiljshus som är byggt under skilda tidsperioder med betoning på 1960-talet. Stadsdelen har också modern förtätning.
- Gubbängen, började byggas på 1940-talet och räknas som den första tunnelbanestaden. Centrum byggdes ut under 1960- och 1980-talet.
- Hökarängen, blandad bebyggelse med fokus på 1950-talet. Mestadels lamellhus i 3-4 våningar men också punkthus, småstugor och radhus.
- Larsboda, höghus och radhus. I övrigt domineras området av Telias byggnader och Farsta verksamhetsområde med småindustrier.
- Sköndal, består av institutionsområdet Stora Sköndal, trädgårdsstad med småhus och 1950- och 1960-talets flerbostadsbebyggelse.
- Svedmyra, egnahemsområde från 1930-talet och flerbostadsbebyggelse från olika epoker.
- Tallkrogen, söderorts största småhusområde, började byggas på 1930-talet. Centrum med lamellhusbebyggelse från tidigt 1950-tal.

Socioekonomisk struktur

Stadsdelsområdets befolkning har ökat med i snitt 1000 personer per år sedan 2012 och prognosen är att Farsta kommer att ha närmare 62 000 invånare år 2021. Åldersfördelningen är ungefär densamma som staden i stort, men Farsta har fortsatt stadens högsta andel personer som är över 80 år. Ohälsotalet (antal sjukdagar) ligger också högre än stadens snitt i de flesta av Farstas stadsdelar. Andelen invånare med utländsk bakgrund (utrikes födda och inrikes födda med två utrikesfödda föräldrar) är i Farsta stadsdelsnämnd 32,7 procent vilket är i princip i nivå med stadens genomsnitt. Andel av befolkningen med försörjningsstöd är i Farsta 2,9 procent, strax över stadens 2,5 procent, men medelinkomsterna för män och kvinnor ligger i alla områden under stadens genomsnitt. De socioekonomiska förhållandena varierar överlag stort inom stadsdelsområdet.

Alla uppgifter avser 2016, eftersom verifierad data tas fram på helår och därför inte är tillgänglig förrän i början på det nya året.

Område	Folkmängd	Utländsk bakgrund	Inkomst kvinnor (20-64 år)	Inkomst män (20-64 år)	Öppet arbetslösa kvinnor	Öppet arbetslösa män	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal män	Ohälsotal kvinnor
Fagersjö	2 927	56,0%	242 100	292 600	5,1%	5,7%	5,4%	23,8	27,2
Farsta stadsdel	14 474	41,0%	273 400	320 300	3,2%	5,3%	3,0%	21,0	31,8
Farsta strand	5 371	40,3%	267 800	318 200	3,0%	3,9%	2,4%	26,6	36,2
Gubbängen	5 542	24,0%	296 100	341 900	2,4%	2,1%	1,8%	16,7	22,1
Hökarängen	9 434	34,6%	258 900	290 100	3,3%	4,0%	3,6%	27,9	38,1
Larsboda	2 391	33,8%	310 100	372 700	4,9%	6,2%	0,8%	11,9	12,1
Sköndal	8 892	21,2%	323 100	402 600	1,2%	2,0%	0,7%	13,5	23,6
Svedmyra	3 078	21,8%	319 400	383 700	2,5%	2,7%	1,6%	27,1	27,1
Tallkrogen	4 372	18,0%	325 500	398 100	1,6%	2,0%	1,1%	16,7	26,6
Farsta totalt	56 481	32,7%	286 600	339 000	2,8%	3,8%	2,9%	21,0	29,4
Stockholm	935 619	32,1%	333 600	424 500	2,7%	2,9%	2,5%	15,7	22,0

	0 år	1-5 år	6-15 år	16-19 år	20-24 år	25-64 år	65-79 år	80-89 år	90+ år
Farsta	1,3%	6,6%	11,3%	3,7%	6,1%	55,0%	10,6%	4,2%	1,3%
Staden	1,5%	6,9%	11,6%	4,3%	5,8%	54,2%	11,4%	3,6%	0,9%

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till ett Stockholm som håller samman genom arbetet med en likvärdig förskola, tidiga sociala insatser till barn och familjer och aktiviteter för att stödja och uppmuntra alla barns lika möjligheter att delta och utvecklas. Arbetet med en familjecentralsliknande verksamhet i stadsdelen utvecklas för att ge föräldrar och barn ska ha tidig tillgång till öppna verksamheter och preventiva insatser och Famnen, första linjens psykiatri, kommer att utöka sitt arbetsfält och bli mer mobila. Inom socialtjänstens myndighetsutövning kommer strukturstöd och processledning att utvecklas för att uppnå en bättre arbetsmiljö och balans mellan klientarbete och administration. Fritidsverksamheterna ska utveckla arbetsmetoder som är behovs- och målgruppsanpassade för att utveckla ungdomars möjlighet att vara delaktiga och påverka fritidsgårdens aktiviteter.

Mat- och måltidssituationen för de äldre förbättras. De äldres delaktighet i måltidssituationen och kvalitet på den mat som serveras utvecklas genom mat- och måltidsråd inom vård- och omsorgsboenden i samarbete med dietist. Brukare inom hemtjänsten får stöd till näringsriktig mathållning.

För att erbjuda rätt insatser för äldre med psykiatriska problem och/eller missbruksproblem ska samarbetet utvecklas mellan nämndens olika verksamhetsområden.

Invånare ska känna sig trygga och uppleva stadsdelsområdet som välskött samt ha möjlighet till inflytande i sitt område. Verksamheterna utvecklas för att invånarna ska erbjudas en service och omsorg av god kvalitet.

Förvaltningen fortsätter införandet av orkesterverksamheten El Sistema för 5-åringar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Förskolorna i Farsta ska hålla en hög kvalitet och bidra till att alla barn får goda och jämlika uppväxtvillkor oavsett bakgrund och förutsättningar. Barnen har rätt till en likvärdig verksamhet med en rik och utmanande pedagogisk miljö som stödjer lärande och främjar lek. Gemensam utveckling för förskolornas pedagogiska miljö samt ett införande av Skolplattformen för förskolorna i Farsta skapar förutsättningar för likvärdiga förskolor. Läroplan för förskola anger strävansmål och den riktning på undervisning och utbildning som ska bidra till hög måluppfyllelse inom alla områden.

Den pedagogiska miljön i de olika verksamheterna anpassas efter de barn som finns i barngrupperna. Miljöerna utgår från uppdraget och ska vara tydliga, tillåtande och tillgängliga för barnen. Genom ett utforskande och temainriktat arbetssätt kan pedagogiska miljön vara ett stöd i utbildningen och för undervisningen. Barnen får i ett utforskande arbetssätt möjlighet att skapa, undersöka, reflektera över, kommunicera, föra och följa resonemang, utforska tillsammans med andra barn och vuxna. Förskolornas utemiljö ska ge möjlighet till en aktiv utevistelse samt ses som en del av det pedagogiska rummet.

Förskolans dagliga verksamhet tas tillvara och en särskild vikt läggs vid barns välbefinnande gällande måltider som är en viktig stund för samvaro och samtal. Vi utökar antalet tillagningskök på förskolorna i Farsta i samband med att nya förskolor etableras.

Vi lever i en snabbt föränderlig värld med ökad digitalisering. Förskolan ska lägga grunden till att barnen på sikt kan tillägna sig de kunskaper som krävs för att leva och verka i ett modernt samhälle. Skolverket reviderar förskolans läroplan under första kvartalet 2018 och lyfter fram vikten av digital kompetens. Förskolans verksamhet ska ingå i den stora satsning som staden gör på ökad digital kompetens och kreativitet genom införandet av Skolplattformen för samtliga skolformer. Digitaliseringens möjligheter måste komma alla barn till del och de ska bland annat lära sig grunderna i kodning och programmering. Farstas kommunala förskoleverksamhet har ett övergripande digitaliseringsnätverk som gemensamt leder förskolornas arbete med digitalisering utifrån skolplattformens genomförandepplan.

Fagersjös förskolenhet, förskolorna Ejdern och Havsörnen, medverkar i kulturförvaltningens pilotprojekt Förskolebibliotek. Projektet bygger på nära samverkan med barnbibliotekarier från Farsta bibliotek. Syftet är att ge bättre förutsättningar för förskolan att knyta adekvat litteratur och digitala media till de områden som barnen utforskar samt att förbättra förutsättningarna för att göra vårdnadshavarna delaktiga i arbetet.

I syfte att bidra till att alla barn ges jämlika uppväxtvillkor kommer riktade insatser göras på öppna förskolor, parklekar och i träfflokalen i Fagersjö för att nå familjer vars barn inte är inskrivna hos familjedaghem eller förskola. Kartläggning kommer även att göras om det finns barn som är inskrivna på förskola, men som har mycket låg närvaro, följt av adekvata insatser för att öka den.

Förvaltningen arbetar förebyggande på parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar genom ett främjande arbetssätt. Barn och ungdomar får möjlighet att utvecklas genom positiva, roliga, och läroaktiga processer och aktiviteter. Stadsdelens öppna verksamheter, fritidsgårdar, parklekar och öppna förskolor bedrivs ofta i samma lokaler, förutom att detta ger en ekonomisk samordningsvinst ger det verksamheternas personal en unik verksamhet att möta barn och deras familjer tidigt i åldrarna och sedan följa dem in i ungdomsåren.

Samverkan sker genom regelbundna träffar (sspf) skola, socialtjänst, polis och fritid samt genom RISK- och KRAFT grupper knutna till högstadieskolorna. Fritidspersonal arbetar regelbundet i skolan med rekrytering och samarbetsfrågor. Förvaltningen samarbetar även med BVC, dagbarnvårdare, andra stadsdelar och privata aktörer. Varje hösttermin anordnas tillsammansdagar för nyblivna högstadieelever; fältassistenter, fritidsledare och lärare samverkar kring ett program med föreläsningar, olika samarbetsövningar och studiebesök som ger eleverna inblick i vad de olika professionerna har att erbjuda.

Barn och föräldrar ska vid behov ha tillgång till en professionell, rättssäker och tillgänglig socialtjänst som ger ett adekvat stöd genom såväl allmänt inriktade som biståndsbedömda insatser.

Ökad inskrivningsgrad i förskolan

Förskolan ska, i samverkan med de öppna förskolorna och BVC, verka för att fler barn ansöker om och placeras i förskoleverksamheten. För att bidra till barns jämlika uppväxtvillkor kommer riktade insatser göras på öppna förskolor och parklekar för att nå familjer vars barn inte är inskrivna hos familjedaghem eller förskola.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,8 %	3,0 %	Tertial
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	38 %	41 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar	89 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	95 %	96 %	År
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,7	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Barn i Farsta har goda och jämlika uppväxtvillkor

Förväntat resultat

- Inskrivningsgraden i förskolan ökar
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet förskoleverksamheten.
- Tillgången till digitala verktyg i förskola har ökat
- Fler vårdnadshavare upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Den pedagogiska miljön".
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet med att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskoleenheter med tillräcklig digital kompetens och utrustning	100		År
Förskolornas resultat på området Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn	3,7		År
 Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	85 %		År
 Vårdnadshavarna upplever att förskolan använder digitala verktyg för utveckla barnens förmåga till skapande, kommunikation och lärande	63 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla barnfamiljer aktuella på ekonomiskt bistånd blir skriftligt informerade om möjlighet att söka extra bistånd gällande barnens sommaraktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31
Fritidsverksamhetens medarbetare deltar i utbildning i kvalitet och metodutveckling för ett främjande och förebyggande arbetssätt.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolenheterna säkrar att barnen ges förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens	2017-01-01	2018-12-31
Projekt förskolebibliotek inrättas i Fagersjö i samverkan med Farsta bibliotek	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Farstas invånare ska ha tillgång till en individ- och familjeomsorg som är evidensbaserad och lokalt förankrad, och som präglas av helhetssyn och samarbete. Det vräkningsförebyggande arbetet ska utvecklas. Hemlösa får stöd och hjälp för att hitta kortsiktiga och långsiktiga boendelösningar. Barn i familjehem ska kontinuerligt följas upp och ges individuellt stöd och får även stöd i gruppverksamhet. Personer boende i Hökarängen och Fagersjö prioriteras när det gäller budget och skuldrådgivning. I förskolor, parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar ska förebyggande insatser bedrivas som baseras på kända risk- och skyddsfaktorer.

Inom individ- och familjeomsorgen har förvaltningen ett antal mer generella utmaningar som handlar om att klara att ha en budget i balans, utveckla utredningsarbetet, rättssäkerheten, behandlingsinsatser och det stöd som ges till klienter. Därutöver finns ett antal specifika utmaningar och insatser som är högprioriterade. Den sociala barn- och ungdomsvården behöver fortsätta att utvecklas och effektivisera sitt arbete för att möta ökade behov. För att hålla en hög nivå i det sociala arbetet med barn och familjer behöver socialsekreterarna ha en fungerande balans mellan klientarbete och administration, och frågor kring bemanning, ledning och administrativt stöd ses över. En handlingsplan för att få till förändringar i organisation, arbetssätt och arbetsmiljö ska omsättas i praktisk handling under året.

Öppenvården för barn och ungdom ska så långt möjligt möta upp de behov av stöd och behandling som finns bland de barn, ungdomar och föräldrar som är aktuella. Ett fortsatt prioriterat område är att förbättra den interna samverkan mellan enheterna för att få till stånd en tydligare helhetssyn i handläggningen av enskilda ärenden och effektivisera arbetet.

Budget och skuldrådgivare kommer att vika besökstider varje vecka för att akut kunna ta emot barnfamiljer som behöver rådgivning och eventuellt skuldsanering. Genom denna aktivitet hoppas avdelningen tidigare kunna förhindra att barnfamiljer kommer i ekonomiska trångmål och upptäcka hyresskulder för att på så sätt förhindra eventuella framtida hyresskulder.

Famnen, första linjens psykiatri, kommer att utöka sitt arbetsfält och bli mer mobila vilket innebär att de kommer att erbjuda psykosociala stödsamtal även till föräldrar till förskolebarn i Hökarängen och Fagersjö. Syftet är att stärka föräldrarna och ge dem stöd att hantera svårigheter i föräldraskapet i så tidigt skede som möjligt.

Arbetet med familjecentralsliknande arbetssätt i stadsdelen fortsätter att utvecklas. Föräldrar och barn ska ha tidig tillgång till öppna verksamheter och preventiva insatser. Ett intensifierat och strukturerat samarbete ska ske mellan socialtjänst, BMM, BVC, öppna förskolan, och

vårdcentral för att erbjuda småbarnsföräldrar stöd i olika former, exempelvis enskilda stödsamtal, familjebehandling och kurativa samtal.

Det så kallade skolnärvaroprojektet PPSS som är ett samarbete mellan socialtjänst och två skolor i Farsta ska utvecklas. Det skolnärvaroteam som arbetar uppsökande och stödjande med skolelever som har hög frånvaro från skolan ska övergå och bli ett mer skolsocialt stödteam enligt en modell som tas fram av socialförvaltningen i samarbete med de olika PPSS projekten i staden.

Ett antal barnfamiljer lever i osäkra boendeförhållanden. För att ge särskilt stöd till den gruppen och våldsutsatta familjer finns en så kallad bolots i förvaltningen. Lotsen informerar, vägleder och ger praktiskt stöd till familjerna i sökandet efter en fast bostad.

Förvaltningen bidrar med förebyggande insatser som baseras på risk- och skyddsfaktorer.. Stadens ANDT- strategi, alkohol, narkotika, doping och tobak samt resultat från Stockholmsenkäten styr mycket av det förebyggande arbetet. Förvaltningens samarbetar med skola, fritid, prevention, polis, socialtjänst och civilsamhälle kring barn och ungdomar. Förvaltningen medverkar också i nätverk med Länsstyrelsen, Socialförvaltningen och Stockholms läns landsting. Tillsyn av affärer som säljer folköl och tobak genomförs kontinuerligt med minst ett besök årligen. Kontrollköp genomförs som en förebyggande tillsynsmetod.

Alla brukare inom verksamheter i egen regi ska ges förutsättningar till en självständigare vardag. Brukarens inflytande ska öka genom att vara delaktig i utformandet av insatser. Kunskap ska finnas hos personalen om hjälpmedel som kan användas av brukarna för att bidra till att brukarens självständighet bibehålls eller ökar.

Tillsammans med de två övriga stadsdelsnämnderna i region sydost har nämnden samlokalisert den öppna missbruksvården för vuxna. Verksamheten finns i Rågsved och består av olika stöd- och behandlingsinsatser för olika målgrupper med missbruksrelaterad problematik. För att få till en effektivare styrning och ledning av verksamheten, planeras att Skarpnäcks stadsdelsnämnd utses som värdsdelsdel och formellt kommer att ansvara för verksamheten. Det innebär att Enskedes Årsta Vantörs och Farstas stadsdelsnämnder utifrån ett samarbetsavtal med nämnden i Skarpnäck kommer att vara beställare av insatser från verksamheten.

Ett förstärkt arbete med att söka upp, aktivera och stödja ungdomar/unga vuxna i riskzon för kriminalitet och drogmissbruk kommer att genomföras. Stadsdelarna Farsta Strand, Farsta och Fagersjö kommer att vara i särskilt fokus. Arbetet kommer att genomföras genom att stärka det befintliga arbetet och samarbete, internt i förvaltningen och externt med skola, polis och hyresvärdar, som pågår. Detta genom att öka samordningen av arbetet och genom att upphandla en extern resurs med uppdrag att söka upp, aktivera och stödja ungdomar och unga vuxna som befinner sig i miljöer där det begås kriminella handlingar, ordningsstörande samt handel och missbruk av droger.

Planering för socialt stöd för nyanlända

När det gäller nyanlända, personer som fått uppehållstillstånd och anvisats kommunplats i Stockholm, inkluderat kvotflyktingar, finns flertalet i Farsta. Stadsdelsförvaltningarna har ett uppdrag att erbjuda nyanlända socialt stöd i form av samhällsvägledning och rådgivning, samt vid ansökan eller anmälan från enskilda nyanlända, erbjuda ordinarie socialtjänstinsatser.

Förvaltningen kommer att utföra detta uppdrag genom att ge såväl individuella som gruppriktade insatser. En särskild funktion som samhällsvägledare kommer att inrättas vid förvaltningen och ett mer organiserat samarbete kommer att ske med socialförvaltningen och SHIS samt ideella organisationer för att tillgodose de behov av stöd och vägledning som denna målgrupp har.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatrin	25 %	25 %	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	37 %	37 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatrin som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	64 %	60 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	89 %	91 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	88 %	90 %	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	26 %	År
 Antal hemlösa	160 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatrin genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisioner	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

Förväntat resultat

- Färre barn, ungdomar och familjer i behov av insatser behöver återkomma efter genomförd insats,
- Föräldrar i Hökarängen med barn i förskola och i behov av psykosociala stödsamtal blir stärkta i sitt föräldraskap.
- Fler föräldrar deltar i ABC-utbildning och KOMET-utbildning.
- Föräldrar i öppna förskolan upplever att de får råd och stöd i sitt föräldraskap.
- En implementerings- och prioriteringsplan som bygger på stadens ANDT-program tas fram inför 2018
- Brukare i nämndens verksamheter har en aktuell och godkänd genomförandeplan två veckor efter påbörjad insats.
- Inom verksamheterna i egen regi har personalen kunskap om hjälpmedel som bidrar till att ge brukarna förutsättningar till ett självständigt liv.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel brukare i verksamheter inom egen regi som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	92 %		År
♀ Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	93 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barnfamiljer ska inom en vecka erbjudas tid hos budget och skuldrådgivare.	2018-01-01	2018-12-31
Famnen ska erbjuda förskolan i Fagersjö liknande psykosocialt stöd till föräldrar som i Hökarängen.	2018-01-01	2018-12-31
Fler gruppleddare till ABC föräldrautbildning rekryteras under året	2018-01-01	2018-12-31
Fortsatt utvecklingsarbete med stärkt tidigt stöd i samverkan för att öka stödet till barnfamiljer med barn i åldern 0-6 år i samarbete med sociala barn- och ungdomsvården, öppna försskolan och landstingets verksamheter BMM, BVC och vårdcentral.	2018-01-01	2018-12-31
Under året utveckla ett program för att stärka föräldrars kunskaper om barn och ungdomars rättigheter	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

I Farsta ska invånarna känna sig trygga. Trygghet och trivsel ökar när stadsdelsområdet är välskött och invånarna har inflytande i sitt område. Förvaltningen ska engagera sig lokalt genom samarbete med föreningar och civilsamhället, och genom det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) i prioriterade områden. Stadens framtagna Trygghets- och säkerhetsprogram utgör en bas för det fortsatta arbetet med trygghetsskapande insatser bland annat utifrån analyser i samverkansöverenskommelsen med polisen, lokala utvecklingsprogram samt sociala hållbarhetskommisionens rapporter.

Utveckling av park- och stadsmiljö samt risk- och brottsförebyggande arbete utförs i samverkan med intresserade invånare, fastighetsägare, polisen och andra förvaltningar. Nämndens verksamheter och mötesplatser ska upplevas som trygga.

Parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar ska upplevas som trygga för barn, ungdomar och vårdnadshavare. Den pedagogiska miljön, ett målinriktat arbete och personalens bemötande är viktiga redskap i detta arbete. Samverkan med polis, skola och socialtjänst bidrar också till tryggheten i stadsdelen.

Arbetet för att minska skillnaderna i levnadsvillkor fortsätter inom de Lokala utvecklingsprogrammen med fokusområden Fagersjö, Hökarängen och Farsta strand.

Arbetet att identifiera och motverka otrygghet i de offentliga rummen intensifieras och en analys av Fagersjö stadsdelsområde genomförs inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen. En trygghets- och orsaksanalys genomförs i Fagersjö i samverkan med stadens fackförvaltningar, polis, Familjebostäder och civilsamhället. Analysarbetet planeras att genomföras i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm.

Förvaltningen kommer utifrån stadens trygghetsundersökning att identifiera vilka offentliga rum som av kvinnor upplevs som särskilt otrygga. Förvaltningen tar fram förslag till handlingsplan för att gemensamt med civilsamhället öka tryggheten och rörelsefriheten för kvinnor vid dessa platser.

Handlingsplan för ett tryggare och trivsammare Stieg Trenters torg i Farsta strand genomförs med ett antal fysiska förändringar och sociala aktiviteter på torget för att skapa ett mer levande och tryggt torg.

En inventering och dialog påbörjas av Tallkrogens centrum gällande hur torget upplevs utifrån ett trivsel- och trygghetsperspektiv.

Som en trygghetsskapande åtgärd kan en del buskage tas bort. Under året görs en inventering av buskage som kan ersättas med gräs.

Varje år genomförs slyröjning för ökad trygghet. Som underlag för slyröjningen finns en upprättad plan och resultat från trygghetsmätningar. Nya funktioner i parkdatasystemet gör det möjligt att publicera vilka röjningar som ska göras det aktuella, och kommande åren, på hemsidan. Detta möjliggör att Farstas invånare kan lämna synpunkter på kommande röjningar.

De flesta parklekar och större lekplatser inom området har god belysning. Det finns dock ett par platser där den behöver förbättras. För dessa platser söks investeringsmedel för ökad trygghet.

Hökislyftet som är ett samarbete mellan först och främst Stockholmshem och förvaltningen kommer under 2018 att samverka med Hökarängens stadsdelsråd som har fått beviljat medel från allmänna arvsfonden för ett samverkansprojekt riktat mot vuxna och ungdomar i Hökarängen. Målet är att öka trygghet och trivsel i området och ge stöd till utsatta grupper.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	73 %	76 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	70 %	70 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31
 Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

Förväntat resultat

- Andelen invånare som känner sig trygga ska vara hög
- Fler barn och ungdomar känner sig trygga vid besök i parkleken
- Fler ungdomar känner sig trygga vid besök på fritidsgården

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som känner sig trygga vid besök i parkleken.	81 %		År
 Andel ungdomar som känner sig trygga vid besök på fritidsgården.	91 %		År
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan	91 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En nära lokal samverkan i Hökarängen med bostadsbolaget Stockholmshem, stadsdelsrådet, företagarförening och kyrkan, kallat Hökislyftet ska arbeta för att motverka kriminalitet, missbruk och hemlöshet hos invånarna.	2018-01-01	2018-12-31
En översyn av fysiska miljöer inom fritidsverksamheterna genomförs under året för att öka attraktiviteten och främja besökarnas trygghet.	2018-01-01	2018-12-31
Uppsökande verksamhet för unga vuxna Farsta strand ska planeras.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Nämnden ska bidra till att fler boenden byggs i stadsdelen och att invånarna har tillgång till särskilda boendeformer. Rådet för funktionshinderfrågor är delaktiga i planeringen av nya bostäder för personer med funktionsnedsättning och får tidigt insyn i processen för möjligheterna att påverka.

Förvaltningen arbetar systematiskt och planerat med att bevaka och lämna in intresseanmälningar i påbörjade planprocesser i stadsdelsområdet. Under året startar en gruppbostad/ servicebostad i Tallkrogen, samt ett gruppboende i Sköndal.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	12	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånarna har tillgång till särskilda boendeformer efter behov

Förväntat resultat

- Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.
- Antalet lägenheter för invånare med särskilda behov ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
De lokala riktlinjerna för arbete med försöks och träningslägenheter ska revideras.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Farsta stadsdelsområde har en idrotts och hälsoprofil, och arbetet kring detta sker i samverkan med lokalt föreningsliv, idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Ett flertal aktiviteter planeras, exempelvis sportscamp, öppna idrottshallar för ungdomar, samt arbete för att stärka skolidrottsföreningar. Flickor och pojkar ska genom idrotts- och fritidsaktiviteter kunna utveckla självkänsla och bli stärkta i sin identitet. Aktiviteterna ska vara öppna och tillgängliga för alla oavsett bakgrund. Förvaltningen ska ha öppna mötesplatser för barn och ungdomar lokalt i stadsdelens olika delområden och gör en särskild satsning görs på att genomföra aktiviteter som attraherar flickor. Flickor och pojkar med någon funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta på samma villkor som alla.

Förvaltningen har öppna mötesplatser lokalt i stadsdelens olika delområden och barn och ungdomar i Farsta kan delta i en attraktiv verksamhet på fritidsgårdar och parklekar. Verksamheterna är viktiga mötesplatser för stadsdelsområdets barn, ungdomar och föräldrar. De är tillgängliga och öppna för alla oavsett bakgrund och bedrivs på tider när målgruppen har som störst behov av verksamheten. Aktiviteter och bemötande inom verksamheten strävar efter att barn och ungdomars självkänsla växer och att de blir stärkta i sin identitet. All personal inom fritidsverksamheterna har HBTQ-diplomerats.

Under sommaren erbjuder förvaltningens fritidsverksamhet ett brett utbud av aktiviteter för barn och ungdomar. Aktiviteterna riktas till alla men har också fokus på barn och ungdomar som är kvar i stadsdelsområdet under sommaren. Aktiviteter genomförs i samarbete med idrottsförvaltningen och det lokala föreningslivet.

Fysisk aktivitet är en mycket viktig faktor för att förbättra hälsoläget i stadsdelen. Förvaltningen har genom sina verksamheter ett mycket brett utbud av möjligheter till lek,

rörelse, idrott och motion. Spontanidrott och drop-in aktiviteter är viktiga för att fler barn och ungdomar än de som är organiserade inom föreningslivet ska få möjlighet till idrott och motion.

Fritidsverksamheterna ska utveckla arbetsmetoder som är behovs- och målgruppsanpassade och som stödjer ungdomars möjlighet till delaktighet och att påverka fritidsgårdens aktiviteter.

Förvaltningen samarbetar med idrotts- och utbildningsförvaltningen och lokalt föreningsliv kring idrottsaktiviteter utifrån de lokala utvecklingsplanerna. Med utgångspunkt i de behov som identifierats i de lokala utvecklingsplanerna prioriteras också barn och ungdomar i Fagersjö och Hökarängen vid planering av sommaraktiviteter.

Socialtjänsten arbetar utifrån barnperspektivet och ger ekonomiskt stöd till barn och föräldrar. Alla barnfamiljer aktuella på ekonomiskt bistånd har möjlighet att söka en sommarlovspeng för att ge barnen en extra chans till idrotts- och fritidssysselsättning under sommaren.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	73 %	79 %	År

Nämndmål:

Farstas barn och unga har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter som främjar god hälsa

Förväntat resultat

- Antalet flickor som besöker fritidsgårdar ska öka
- Andelen barn och ungdomar som deltar i aktiviteter under sommaren och övriga lov ska öka.
- Barn och ungdomar är nöjda med de aktiviteter som de har deltagit i.
- Aktiviteter riktade till funktionsnedsatta, flickor och HBTQ personer genomförs under året.
- Parklekar och fritidsgårdar har minst en aktivitet i veckan som är inriktad mot hälsa och motion.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	95 %		År
 Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	95 %		År
 Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	100 %		År
 Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.	91 %		År
 Antal barn som deltar i Sportscamp.	450		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fritidsgårdarna arbetar fram strukturerade och välkända demokratiska arbetsformer för ungdomars inflytande.	2018-01-01	2018-12-31
Minst en fritidsaktivitet under sommaren i stadsdelens olika delområden	2018-01-01	2018-12-31
Undersöka möjligheten att inrätta en Hälsans stig inom stadsdelen Sköndal.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Alla ska ges möjlighet att uppleva och utöva olika former av kultur och invånarna i Farsta stadsdelsområde ska ha god information om kulturmöjligheterna. Förvaltningens kultursekreterare ger ut ett kulturkalendarium, handlägger föreningsbidraget och samverkar brett med kulturinstitutioner, föreningslivet och civilsamhället. En årsplanering för kulturverksamhet genomförs och utvärderas. Förskolor, parklekar och fritidsgårdar arbetar efter stadens program Kultur i ögonhöjd, och i de stöd-, vård- och omsorgsverksamheter som nämnden bedriver i egen regi finns kulturombud utsedda för att driva och samordna sin verksamhets kulturarbete. Barn och unga i Farsta ska få ta del av professionella scenföreläsningar, och också själva utöva skapande i olika former och pröva olika kulturaktiviteter. Förvaltningen deltar i El Sistema för 5-åringar, en verksamhet som bedrivs av Kulturskolan i samarbete med förskola och skola.

Barnen i förskolan ges möjlighet att utöva olika former av kultur och uttrycka sig i sitt eget skapande i enlighet med Kultur i ögonhöjd. Barns eget skapande ger dem möjlighet att utveckla och lära på egna villkor. Barnens eget kulturskapande på förskolan kan handla om skapande i olika former, lek och drama, dans och rörelse. För att alla förskolebarn i Farsta ska få ta del av och möta olika sorters kulturutbud med professionella kulturutövare bokas professionella kulturupplevelser för varje barn. För de minsta barnen så förläggs föreläsning på eller så nära den egna förskolan som möjligt och alltid i förskolemiljö.

Förskolans pedagogiska miljö ska vara tydlig, tillåtande och tillgänglig samt främja barns eget skapande. I förskolans uppdrag ingår att utveckla lärande genom estetiska lärprocesser. Samtliga femåringar deltar i ett konstprojekt i samarbete med Konsthall C.

Kulturaktiviteter inom verksamheter i egen regi utformas och erbjuds utifrån brukarnas önskemål och förutsättningar. Kulturombuden inom verksamheterna samarbetar med brukarna i brukarråd för att driva och samordna sin verksamhets kulturarbete. Brukardialogen syftar till att de aktiviteter som utformas och erbjuds tilltalar brukarna och därigenom öka antal deltagare. Kulturaktiviteter kan bidra till att bryta isolering, främja social gemenskap och skapa en meningsfull vardag.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	74 %	74 %	År

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång till kulturaktiviteter

Förväntat resultat

- Utbudet av kulturaktiviteter ökar.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Skapande verksamhet och olika uttrycksformer"
- Alla förskolebarn i Farsta får ta del av professionella kulturupplevelser
- Äldre och personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamheter deltar regelbundet i kulturaktiviteter.

- Äldre på förvaltningens vård- och omsorgsboenden och dagverksamhet erbjuds professionella kulturaktiviteter regelbundet.
- Utbudet av kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning utvecklas.
- Kulturaktiviteter inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri utformas och erbjuds utifrån brukarnas önskemål och förutsättningar genom aktiva brukarråd.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel förskolebarn som är nöjda med besökta scenföreställningar	97 %		År
Förskolornas resultat på området Skapande verksamhet och olika uttrycksformer i kvalitetsindikatorn	3,6		År
♀ Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	88 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturombud inom verksamheter i egen regi för en regelbunden dialog med brukarråd eller motsvarande för att planera aktiviteter utifrån brukarnas önskemål.	2018-01-01	2018-12-31
Stadsdelen utvecklar en samordnad websida för information kring kultur och fritidsaktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Äldre som ansöker om bistånd ska bli lyssnade på och få sina behov utredda och bedömda på ett rättssäkert sätt. Det ska finnas ett hälsoperspektiv i biståndsbedömningen. Information om äldreomsorgens biståndsbedömning ska vara aktiv och tillgänglig. För att erbjuda rätt insatser för äldre med psykiatriska problem och/eller missbruksproblem ska samarbetet utvecklas mellan nämndens olika verksamhetsområden. Biståndshandläggarna ska informera om äldreomsorg genom ett mer utåtriktat arbete i Fagersjö. Genom utvecklade sociala aktiviteter för äldre ska nämnden medverka till att bryta isolering och förebygga behov av biståndsbedömda insatser.

Äldre i Farstas vård- och omsorgsboenden har en säker hälso- och sjukvård där den äldres individuella behov ska tillgodoses. Vården och omsorgen utförs med ett personcentrerat och hälsofrämjande förhållningssätt genom välfungerande team som arbetar med en helhetssyn. Verksamheternas kvalitet säkras genom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet med Senior alert och Svenska palliativregistret intensifieras under året genom att använda registerdata för utveckling av vårdens och omsorgens kvalitet. Förvaltningen har ansvar för hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå på vård- och omsorgsboenden och de boende på Edö servicehus som har hälso- och sjukvårdsinsatser. Vården ska vara av god kvalitet och hålla en god hygienisk standard. Målet för patientsäkerhetsarbetet är öka kvaliteten genom att identifiera fel, brister och risker i hälso- och sjukvården för att kunna vidta åtgärder och förebygga att patienten drabbas av vårdskada.

Mat- och måltidssituationen för äldre ska utvecklas. För att säkerställa de äldres delaktighet i måltidssituationen och kvalitet på den mat som serveras inrättas mat- och måltidsråd inom vård- och omsorgsboenden i samarbete med dietist. För att äldre med missbruksproblematik

ska erbjudas rätt insatser effektiviseras det interna samarbetet inom förvaltningen.

De äldres inflytande över sin vardag ska öka i hemtjänsten genom utveckling av arbetssätt i samband med att ramtid införs. Brukare inom hemtjänsten får stöd till näringsriktig mathållning, och möjligheterna för utbildning om enklare matlagning för medarbetare inom hemtjänsten kommer att utredas.

Rutinerna för schemalagningen inom hemtjänsten egen regi utvecklas löpande för att öka kontinuiteten och hålla ner antalet personer en hemtjänstkund möter.

Inom hemtjänsten kommer en pilot att genomföras med reflektionstid på schemat i syfte att stärka medarbetarna i sin yrkesroll och skapa möjligheter till kollegialt lärande. Inom piloten kommer även medarbetare att utbildas till reflektionsledare. Piloten samordnas av äldrenämnden

Tydliga rutiner säkerställer att alla äldre erbjuds daglig utevistelse i vård- och omsorgsboende. Den sociala dokumentationen används för att följa upp verksamheten, liksom observationsstudier på enhetsnivå.

Seniorverksamheten på Aktivitetshuset Tuben erbjuder ett brett utbud av sociala aktiviteter för äldre. I fokus för utvecklingen av verksamheten står de äldres delaktighet av utformandet av aktiviteter. Önskemål från de äldre utgör grunden för vilka aktiviteter som startas upp, Tubens seniororkester och Allsång är två exempel på detta.

Under år 2018 fortsätter utvecklingsarbetet med att attrahera män till aktiviteterna, bland annat genom att i större utsträckning erbjuda aktiviteter riktade till män specifikt. Utvärdering sker kontinuerligt av hur många män respektive kvinnor som deltar i verksamhetens aktiviteter.

Under år 2018 planerar Tuben att inleda ett samarbete med Kompetenscentrum för kultur och hälsa som tillhör Stockholms läns landsting i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån en evidensbaserad kunskap om sociala aktiviteter för äldre.

Utvecklingen av Mötesplats Fagersjö fortsätter och under 2018 ska man aktivt arbeta för att locka fler besökare till aktiviteterna. Samarbetet med 49:ans verksamhet ska intensifieras och aktiviteter ska komplettera varandra.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	74 %	72 %	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	61 %	56 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	86 %	85 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	90 %	84 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	85 %	85 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Äldre i Farsta har omsorg av god kvalitet

Förväntat resultat

- De som ansökt om en äldreomsorgsinsats upplever att de fått vara delaktiga i utredningen och haft inflytande över val av insats och vid genomförandet av insatsen.
- Den äldres individuella behov tillgodoses genom välfungerande team som arbetar utifrån ett personcentrerat och hälsofrämjande förhållningssätt.
- De äldres inflytande över sin vardag ökar genom att hemtjänsten utvecklar sitt arbetssätt i samband med att ramtid införs.
- Alla äldre i vård- och omsorgsboende som vill får daglig utevistelse.
- Brukare inom hemtjänsten får stöd till näringsriktig mathållning.
- Den äldre får en patientsäkervård genom att hälso- och sjukvårdsdokumentationen följs upp i systematiska egenkontroller.
- Risken för vårdskador inom vård- och omsorgsboenden minskar genom att riskbedömningar görs enligt gällande riktlinjer och rutiner för fall, trycksår, undernäring, munhälsa och blåsdysfunktion
- Vård- och omsorgskvaliteten för den äldre ökar genom att evidensbaserade mätnings- och bedömningsinstrument används tillsammans med evidensbaserade åtgärder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i vård- och omsorgsboenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.	90 %		År
 Andel brukare i vård- och omsorgsboenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	90 %		År
 Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.	85 %		År
 Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.	94 %		År
 Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.	88 %		År
 Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för blåsdysfunktion enligt gällande rutin.	90 %		År
 Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin.	90 %		År
 Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för munhälsa enligt gällande rutin.	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen egen regi tar initiativ till ett samarbete med avdelningen beställare för att erbjuda rätt insatser till äldre med missbruksproblematik.	2018-01-01	2018-12-31
Biståndsenheten för äldre ska arbeta med att nå fler invånare med information om nämndens tjänster.	2018-01-01	2018-12-31
Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi etableras användandet av Senior alert och palliativa registret som arbetssätt.	2018-01-01	2018-12-31
Kunskapshöjande insatser genomförs i samtalsteknik för kontaktpersoner inom hemtjänsten i egen regi.	2018-01-01	2018-12-31
Kunskapshöjande insatser i enklare matlagning genomförs inom hemtjänsten egen regi.	2018-01-01	2018-12-31
Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll för måltidssituation utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31
Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll nattfastemätning utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31
Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar mat- och måltidsråd.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att minska sin energianvändning och den klimatpåverkan som transporter och resor har. Kompetensen inom hållbarhet och klimat ska utvecklas. Vid tjänsteresor inom stadsdelsområdet finns flera alternativa färdmedel förutom gång, till exempel cykel, elcykel, kollektiva färdmedel samt elbil. Avfall ska återvinnas och återbrukas. Förskolan ska vara kemikaliesmart och arbetet med att inventera och byta ut material fortsätter. På sikt ska samtliga paviljongförskolor, som har högre energiförbrukning, avvecklas. Ekologiska livsmedel prioriteras vid inköp. Nya stadsodlingar etableras.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Energiförbrukningen i kontorslokalerna i Farsta centrum ska minska, och även de koldioxidutsläpp som nämndens verksamheter orsakar genom användning och val av transportmedel och andra arbetsverktyg. Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att minska energianvändningen genom att identifiera områden där åtgärder kan vidtas. Exempel på områden där åtgärder kan vidtas är uppvärmning, användning av varmvatten, belysning, disk och tvätt. Medarbetarnas kompetens inom hållbarhet och klimat ska höjas.

Möjligheter till ytterligare energisnåla lösningar i befintliga förskolefastigheter ses över i samverkan med berörda fastighetsägare. Farsta har en långsiktig plan att i Farsta strand, Hökarängen och Tallkrogen avveckla tre äldre förskolor som är i för dåligt skick för att renoveras, och i stället bygga större, mer yteffektiva och klimatsmarta förskolor. Vidare är planen att på sikt avveckla samtliga paviljongförskolor som ofta har tillfälliga bygglov och som har högre energiförbrukning.

Förvaltningen ansöker om klimatinvesteringsmedel för att byta ut belysningen i Fagersjö motionspår till LED-belysning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	90 %		År
 Köpt energi (GWh)	2 GWh	1785 GWh	År

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

Förväntat resultat

- Minskad energiförbrukning på förskolor, parklekar och fritidsgårdar

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Förvaltningen ska erbjuda miljövänliga alternativ för anställdas val av färdmedel och medarbetare uppmuntras till att åka kollektivt. Anställda ska för resor i tjänsten ha möjlighet att använda förvaltningens elcyklar och/eller elbilar. Klimatinvesteringsmedel kommer att

sökas för eldrivna lastcyklar i syfte att användas av personal inom hemtjänsten.

Under året löper ett antal avtal ut för leasingbilar som drivs av fossila bränslen. Nya leasingavtal kommer uteslutande att omfatta gas- eller elbilar.

Förvaltningen kommer att under 2018 särskilt följa upp användandet av egen bil i tjänsten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	94 %		Tertial
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	85 %	85 %	Halvår

Nämndmål:

Nämndens transporter och resor är miljövänliga

Förväntat resultat

- Användandet av tjänstebilar minskar till förmån för andra transportsätt.

Kommentar

Nämndens verksamheter ska erbjuda miljövänliga alternativ för anställdas val av färdmedel i tjänsten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Farsta ska ha badplatser med god vattenkvalitet och välskötta parker. Genom samarbete med ansvariga centrala nämnder, samt vissa åtgärdande eller uppföljande aktiviteter bidrar nämnden till att stadens mark och vatten används på ett hållbart sätt.

Förvaltningen söker klimatinvesteringsmedel för förnyelse av trädallén vid Farsta Gård. Detta för att säkerställa tillgången på träd i parken. Trädens växtbäddar kan även fungera som fördröjningsmagasin för dagvatten.

I samband med exploateringar ska de bedömas utifrån Grönare Stockholms riktlinjer och Farstas lokala parkplan. För att brist på park- och grönområden inte ska uppstå bevakar förvaltningen markanvisningar och detaljplaner. Stadsdelsområdets gröna kvaliteter behöver utvecklas för att möta befolkningsökningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Farsta har en hållbar mark- och vattenanvändning

Förväntat resultat

- Förvaltningen är delaktig i genomförandet av åtgärdsplaner för stadsdelsområdets vattendrag avseende bland annat rensning av skräp.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Avfall ska återbrukas eller återvinnas och stadsodlingar ska uppmuntras. Uppkomsten av avfall ska förebyggas genom att inköp av livsmedel och varor görs på ett klokt och resurseffektivt sätt. Engångsmaterial ska undvikas. Verksamheterna sorterar ut matavfall till biologisk behandling. Detta sker genom särskilda matavfallskärl eller kompostkvarnar.

Nämndens verksamheter i egen regi arbetar för att i så stor utsträckning som möjligt förebygga uppkomsten av och sortera avfall. Översyn och förslag till åtgärder ska göras i varje verksamhet. I de verksamheter som har pentry/kök där det uppstår matavfall ska det finnas kärl för matavfall.

Fler stadsodlingar via brukaravtal ska främjas. Parkområdet vid Frimärksvägen i Svedmyra rustas upp under året och samråd har hållits med boende i området. Det har också givits möjlighet att lämna synpunkter på upprustningen. Förutom önskemål om bänkar och bord samt lekturströmming framkom önskemål om odlingsmöjligheter.

Mot Frimärksvägens vändplan anläggs planteringsytor som inramar parken. Dessa ytor kommer att erbjudas till boende i området som är intresserade av att odla. Kontakt med boende har etablerats och kommer att fortsätta att utvecklas.

Förvaltningen medverkar i en grupp under ledning av stadsträdgårdsmästaren som ska ta fram stadsgemensamma riktlinjer för stadsodling.

Nämndmål:

Farstas kretslopp är resurseffektiva

Förväntat resultat

- Antalet stadsodlingar ökar.
- Andelen verksamheter som sorterar sitt avfall ska öka.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Under året ska samliga förskolor ha uppnått nivå 2 enligt stadens krav på en kemikaliesmart förskola. Inventering av kemikalier har utförts och kemikalier har utsorterats. Arbetet med kemikaliehanteringssystemet Chemsoft fortsätter. Inga produkter som köps in till verksamheterna ska innehålla utfasningsämnen. Inte heller riskminskningsämnen bör förekomma. Under 2018 sker fortsatt inventering av befintliga produkter och möbler. Vid behov av inköp av möbler, utrustning och material görs upphandlingarna utifrån giftfria och klimatsmarta kriterier. Ett område som uppmärksammas är kemikaliesmart i samband med renovering och nybyggnation av förskolor. När gamla förskolor renoveras och nya förskolor byggs sker det i ett nära samarbete med SISAB och tillsammans säkras man att inomhusmiljön klarar dagens riktlinjer med marginal och svarar mot stadens krav på en giftfri förskola.

Även inom fritidsverksamheterna fortsätter arbetet för att bli kemikaliesmarta. En

övergripande inventering görs för att klarlägga vilket material och utrustning som måste bytas ut och en plan tas fram för vad det kommer att kosta, vem som gör vad och när det ska vara klart. De mest kemikaliesmarta alternativen väljs vid nyinköp och vid byte av material.

Verksamheter som serverar måltider ska öka inslaget av vegetarisk mat. Mängden ekologiska livsmedel ska öka sett till föregående år.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	Fastställs 2018	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	80%	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	45 %	45%	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

Förväntat resultat

- Farstas förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola
- Andelen ekologiska livsmedel ökar.
- Ej kemikaliesmarta material och inventarier byts ut successivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna gör en handlingsplan för hur nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning ska vara uppfylld om två år.	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Nämndens verksamheter ska bedrivas i lokaler som uppfyller krav på en sund miljö för anställda, brukare och besökare. Förskoleverksamheten har ett nära samarbete med berörda fastighetsägare för att se över och säkra att ventilation, ljud och energiåtgång uppfyller alla riktlinjer..

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har sund inomhusmiljö

Förväntat resultat

- Nämndens lokaler ska uppnå miljöförvaltningens krav.
- Brister i inomhusmiljön åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stockholmsjobben och samarbetet med Jobbtorget ska fullt utnyttjas för att få fler att bli självförsörjande. Insatser för att stödja kvinnor som står långt utanför arbetsmarknaden ska genomföras med en modell där förvaltningen i form av extratjänster och utbildning anställer långtidsarbetslösa kvinnor med uppgiften att under ett år stödja andra kvinnor. Målet är att öka sysselsättningen, få in fler kvinnor till det offentliga rummet och i föreningar, samt få fler barn till förskolan.

Arbetet för framtagande och uppföljning av åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott kommer att processkartläggas och utvecklas, och ett nytt arbetssätt kring uppföljning och stöd till enheter med befarade underskott implementeras. Enhetschefernas kompetens inom ekonomi och förståelse för prognosarbetet kommer att höjas genom utbildningsinsatser under året.

Insatser kommer att genomföras för att kunna erbjuda ett ökat antal ungdomar feriejobb, och för att skapa en tydligare organisation för feriearbetarna.

Förvaltningen samverkar med olika högskolor i regionen för att utveckla verksamheterna och stärka kopplingen mellan utbildning, praktik, forskning och fält. Det systematiska kvalitetsarbetet och metodutvecklingen vilar på evidens och beprövad erfarenhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

De metoder och arbetssätt som används av förvaltningen ska grunda sig i aktuell forskning, beprövad erfarenhet och enligt bästa praxis. Medarbetare och chefer ska ha rätt och aktuell kompetens för att utföra sitt uppdrag och möta den enskilda invånarens behov. Utvärdering och uppföljning ska bilda grund för metod- och verksamhetsutveckling och den kunskap som förvärvas ska spridas både inom och mellan förvaltningar.

Fritidsverksamheterna deltar i en regional satsning med utbildningar, seminarier och workshops kring öppen verksamhet och fritidsfrågor kallat KC (kunskapscentrum). Preventionsarbetet sker till stor del i samverkan med Socialförvaltningen och Länsstyrelsen som bidrar med omvärldsbevakning som bygger på den senaste forskningen. Det alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksförebyggande (ANDT) arbetet bedrivs efter den Nationella strategin och under året ska Stockholm stads nya strategi implementeras. Kommissionen för ett hållbart Stockholm har nyligen utkommit med en rapport kring unga stockholmars fritidsvillkor, den och den underliggande forskningen styr vilka satsningar och insatser som prioriteras inom fritidsområdet.

Förvaltningen samverkar med olika högskolor i regionen för att utveckla arbetet med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och kopplingen mellan utbildning, praktik, forskning och fält.

Förskoleverksamheten ska i samverkan med Södertörns högskola och Skärholmen inrätta ett Centrum för professionell utveckling. Syftet är att förbättra den verksamhetsförlagda praktiken för studenter och ge handledarna tillgång till ett nätverk för evidens- och erfarenhetsutbyte, närmare kontakt med forskningsresultat på högskolan och gemensamma

utbildningar riktad till all förskolepersonal.

Socialtjänsten ska organisera och strukturera om sitt student- och praktikantmottagande. Tillsammans med Stockholms universitet, Ersta Sköndal Bräcke högskola och Södertörns högskola ska samarbete ske kring socionomstudenternas verksamhetsförlagda utbildning. Den organiserade samverkan syftar till att den verksamhetsförlagda utbildningen tillgodoser lärosätenas behov av VFU-platser, samt bidrar till både verksamhetsutveckling och rekrytering av nya medarbetare. Farsta kommer ta emot 6 socionomstudenter under vårterminen 2018.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	12	Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Nämndens insatser är kunskapsbaserade

Förväntat resultat

- Förvaltningen genomför samarbete med högskolor kring verksamhetsförlagd utbildning
- I kartläggningen av verksamhetsprocesser definieras bästa praxis och excellenskrav

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Farsta medverkar i inrättande av lokalt Centrum för professionell utveckling	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Förvaltningen vill på olika sätt bidra till att fler arbetsplatser lokaliseras till söderort. Efter att Telia lämnat Farsta med ca 3000 arbetsplatser krävs flera olika insatser från staden för att attrahera företag till stadsdelen. Det ska vara enkelt att starta och bedriva företag i Farsta. Förvaltningens näringslivslots ingår i Stockholm Invests arbete för att öka stadens kontakter och service gentemot det lokala näringslivet. Näringslivslotsen är en kontaktväg in till stadens förvaltningar och bolag.

Samverkan med Start Up Stockholm ska utvecklas. Start Up Stockholm är en stiftelse som på stadens uppdrag stödjer uppstart av nya företag och ger rådgivning till nystartade företag. Särskilt fokus ligger på att stödja kvinnor och utrikes födda i att starta företag.

Arbetet med trygghetsskapande åtgärder fortsätter. Särskilt prioriterat är arbetet med Stig Trenters torg i Farsta strand där förslag till åtgärder tagits fram i dialog med invånare, näringsidkare, trafikkontoret m.fl.

Förvaltningen har ett nära samarbete med Hökarängens företagarförening och Farsta Företagsgrupp gällande utveckling av Hökarängens centrum och Larsboda företagsområde.

Förvaltningen ska stödja lokala företagare med den samhälls- och serviceinformation de behöver, samt hjälp med att komma i kontakt med relevanta fackförvaltningar och myndigheter. Nämndens utvecklings- och näringslivsråd arbetar för att skapa kontakter med lokala företagare och med att enskilda företagare ska känna till och kunna komma i kontakt med rådet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Nämnden har en god samverkan med företagen

Förväntat resultat

Företagen upplever förvaltningens service som god.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Nämnden ska stödja och förbättra invånarnas förutsättningar att försörja sig själva. Det görs genom det sociala arbetet med de invånare som är i behov av försörjningsstöd, och de insatser som görs för att stödja dem till rätt försörjning och anställningsform, men också att genom feriearbeten introducera ungdomar till arbetslivet. Ungdomar ska ha trygga och utvecklande feriejobbsanställningar under sommar och övriga skollov och vara nöjda med sin arbetsplats och arbetsuppgifter.

I det sociala arbetet med vuxna i behov av försörjningsstöd, socialpsykiatrisk stöd eller missbruksbehandling möter förvaltningen allt fler personer och familjer med osäkra boendesituationer. Det försvårar kontinuitet i det sociala förändringsarbetet och ställer särskilda krav på stödet och de insatser som ges. Förvaltningens fokus är att stärka de vårdkedjor som byggts upp och som gör att det finns en stödstruktur kring den enskilde klienten inom öppenvården där flera insatser pågår parallellt och där det även finns tillsyn och kontroll. Ett ökat samarbete med hyresvärdar och Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) är nödvändigt för att kunna vara med och bidra till stabilare bostadsförhållanden, inte minst när det gäller barnfamiljer. Inom ekonomiskt bistånd kommer förvaltningen att satsa hårdare på att nyttja de insatser som står till buds för att få personer med försörjningsstöd som kan arbeta, in på arbetsmarknaden. Stockholmsjobben och samarbetet med Jobbtorget ska fullt utnyttjas för att få fler att bli självförsörjande.

Insatser för att stödja kvinnor som står långt utanför arbetsmarknaden ska genomföras. En modell är att i form av extratjänster och en utbildning anställa två långtidsarbetslösa kvinnor under ett år som får i uppgift att stödja andra kvinnor och ge samhällsinformation i strukturerad form. De två kvinnorna som erbjuds anställning kommer utgå från mötesplatsen i Fagersjö och därifrån knyta kontakt med andra kvinnor i Farsta stadsdelsområde. Tanken är att öka sysselsättningen, få in fler kvinnor till det offentliga rummet och i föreningar, samt få fler barn till förskolan.

En ökad satsning på så kallade extratjänster kommer att ske och finnas inom offentlig sektor. En extratjänst kan vara både en tillsvidareanställning och en tidsbegränsad anställning. Det är Arbetsförmedlingen som tillsammans med den sökande och med arbetsgivaren bedömer om en arbetsplats är lämplig och vilka arbetsuppgifter som är bra.

Enheten för ekonomiskt bistånd har gjort en omorganisation för att bättre kunna fokusera på arbetsmarknadsåtgärder, och bildat en särskild grupp som ska ta över huvudansvaret för till

exempel feriearbete. Tillsammans kommer denna grupp jobba för att feriesökande ungdomar i stadsdelen ska få fler möjligheter till arbete inom hela förvaltningen. För att kunna erbjuda ett ökat antal ungdomar feriejobb kommer förvaltningen skapa särskilda projekt där ungdomar erbjuds att utföra enklare praktiska arbetsuppgifter i form av städning och annat underhållsarbete inom stadsdelsområdet. Förvaltningen kommer att skapa en tydligare organisation för feriearbetarna och anställa handledare som leder och fördelar arbetet.

Förvaltningen kommer också att se över möjligheten till att ta emot fler feriearbetare vid andra lov än sommaren.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,7 %	1,6%	Tertial
 Andel unga som varken arbetar eller studerar		Fastställs 2018	År
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,1%	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	30 st	1 000 st	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	3 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	500 st	9 000 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	10 st	1 000 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	500 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Farstas invånare är självförsörjande

Förväntat resultat

- Nämnden uppfyller den kvot av arbetsplatser som tilldelas stadsdelen.
- Antalet personer i behov av försörjningsstöd minskar.
- Antal personer som varit utan arbete och haft ekonomiskt bistånd senaste tre åren minskar.
- Antalet ungdomar som erbjuds ferie-/praktikarbete ökar.
- Antalet ungdomar som studerar eller arbetar ökar.
- Behovet av försörjningsstöd bland unga minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsökande kvinnor i Farsta blir uppsökta av Farsta stadsdelsmammor, och stöttade att ta kontakt med jobbtorg.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Förskolan är utbildningsväsendets första skolform och lyder under skollag med en egen läroplan. Forskning visar att det har stor betydelse för barns utveckling och lärande genom hela skoltiden där barn får möjlighet att delta i förskolans undervisning och utbildning.

Samtliga förskolor arbetar med undervisning inom de prioriterade områdena; Språk, naturvetenskap och matematik. Förskolorna ser över interna riktlinjer och rutiner för att säkra att barnen får undervisning, genom att stimulera och utmana barnen med sikte på förskolans strävansmål.

Barnens språkutveckling är i fokus i verksamheten såväl i svenska språket som med att stödja flerspråkigheten hos barn med annat förstaspråk än svenska. Alla förskolor gör årligen en kartläggning av barnens språkdomäner. Utifrån resultatet ser personalen över material, arbetssätt för språkutveckling, interkulturella arbetssätt och hur föräldrarna involveras i arbetet med språk och hemländers kultur. Farstas lässatsning i samverkan med de lokala biblioteken för att stimulera förskolebarnens läsintresse och att inspirera föräldrarna att medverka fördjupas.

Matematik i förskolan innebär att barnen genom aktivt utforskande och temainriktat arbetssätt får möjlighet att utveckla sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring. Det handlar också om att lära sig att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar och tillämpa matematiska begrepp.

Naturvetenskapliga fenomen i förskola innebär att man låter barnen delta i att utforska naturen med växter, djur och naturfenomen samt vardagsfenomen och vardagsteknik. De experimenterar med hjälp av utforskande och temainriktat arbetssätt. Barnen utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen samt för enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen.

Nämndmål:

Förskolebarnen ges bästa möjliga förutsättningar för livslångt lärande

Förväntat resultat

- Förskolans självvärdering visar på en ökad måluppfyllelse inom områdena språk, matematik och naturvetenskap
- Vårdnadshavarna är mer nöjda med hur förskolorna arbetar med områdena språk, matematik, naturvetenskap och teknik.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Förskolornas resultat på området Barns matematiska utveckling i kvalitetsindikatorn	3,5		År
Förskolornas resultat på området Barns språkliga och kommunikativa utveckling i kvalitetsindikatorn	3,8		År
Förskolornas resultat på området Naturvetenskap och teknik i kvalitetsindikatorn	3,6		År
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan	81 %		År
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	81 %		År
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk.	85 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolläraernas uppdrag ses över för att säkra läroplanens undervisningsuppdrag	2017-01-01	2018-12-31
Förskolorna organiserar sin verksamhet så att barnen ges undervisning i enlighet med läroplanens intentioner	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

En förutsättning för budgethållning och en verksamhet anpassad efter villkoren är att prognoserna görs så säkra som möjligt, och att verksamheter bedrivs effektivt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser och dialog kring prognosvariationer med enheterna i verksamheten. Insatser kommer att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i balans.

Åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott ska kvalitetssäkras. Ett nytt arbetssätt kring uppföljning av enheternas resultat och stöd till enheter med befarade underskott kommer att implementeras. Arbetssättet bygger på en strukturerad samverkan mellan olika stöd- och uppföljningsfunktioner inom ekonomi, personal och kvalitet, som ska erbjuda ett samlat specialiststöd till de enheter som behöver det mest.

Som ett sätt att öka enhetschefernas kompetens inom ekonomi och förståelse för prognosarbetet kommer utbildningsinsatser att genomföras under året. Förvaltningens controllers och redovisningsansvarige förbereder och håller i dessa utbildningar.

Lokalfunktionen bidrar till en ekonomi i balans genom regelbundna avstämningar och

uppdateringar av lokalsystemet Lois och genom bevakning av uppsägningsbara hyresavtal. Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter. Lokalfunktionen bevakar också frågor kring stimulansmedel vid nybyggnation samt stadens bidrag för förskolor med hög hyra, så att rätt ersättning erhålls.

Inom den sociala barn- och ungdomsvården görs en översyn av organisation och arbetssätt för att effektivisera utredningsarbetet och uppföljningen av beslutade externa insatser.

Vuxenheten ser över insatserna för hemlösa för att finna ändamålsenliga lösningar för att snabba på och stärka den så kallade boendetrappan.

Förskoleenheterna planerar att se över förutsättningar att erbjuda fler familjer inskolning före sommaren för att fler inskrivna barn under sommarmånaderna.

För att öka förutsättningarna inom hemtjänst egen regi att uppnå en budget i balans vidtas åtgärder för att minska andel avböjda besök. Vidare görs en översyn av schemaläggning i samband med införandet av ramtid och erforderliga förändringar görs. Alternativa lokaler utreds för socialpsykiatrins boende i syfte att uppnå bättre förutsättningar för en ekonomi i balans. För att uppnå en intäktsökning inom sysselsättning socialpsykiatri ses möjligheterna över för ett ökat deltagande och fler aktiviteter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna för tomma lokaler under omstruktureringsperioden på Edö.
- Samordningsvinster har gjorts genom samarbete mellan den kommunala hemtjänsten och verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
- Enheter som redovisar underskott 2017 förbättrar sitt resultat under 2018.
- Alternativa lokaler utreds för socialpsykiatrins boende i syfte att uppnå bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.
- En intäktsökning inom sysselsättningsverksamheterna genom ett ökat deltagande och fler aktiviteter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet i Farsta.	94 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett förvaltningsinternt kvalitetsnätverk startas upp för att samordna och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen kommer att arbeta aktivt med arbetsmiljöpolicy och lika rättigheter och skyldigheter för alla medarbetare, samt med tydligare spridning och implementering av rutinerna vid kränkande särbehandling, mobbning och sexuella trakasserier.

Alla verksamheter ska fortsätta att genomföra jämställdhetsanalyser som identifierar åtgärdsområden. Åtgärdsplaner ska skrivas och successivt genomföras för att skapa jämställda förutsättningar. Tillsammans med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör deltar förvaltningen i projektarbetet ”Modellkommuner”, för benchmarking av jämställdhet.

Kompetensutveckling inom hbtq-frågor genomförs inom individ och familjeomsorgen och inom nämndens verksamheter i egen regi påbörjas ett arbete med inkluderingsanalyser.

Förvaltningen arbetar utifrån delaktighetsprogrammet med brukarinflytande och delaktighet. Lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga och insatser ska genomsyras av brukarperspektivet. Inom boendena och daglig verksamhet implementeras mat- och måltidsråd i syfte att öka brukarnas delaktighet i utformandet av måltidssituationer. Barn och ungdomar med funktionsvariationer har tillgång till aktiviteter på fritidsgårdar och parklekar. Fritidsverksamheterna arbetar också med riktad verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar med funktionsvariationer.

Dialoger med Farstas invånare och intressenter fortsätter med målsättningen att alla ska ha möjlighet känna delaktighet och kunna påverka den lokala samhällsutvecklingen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nämndens verksamheter ska uppfylla sina mål på ett likvärdigt sätt för kvinnor och män, flickor och pojkar, och resurser ska fördelas jämställt. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ges samma möjligheter och inflytande. Jämställdhetsarbetet ska integreras i det ordinarie målstyrnings- och kvalitetsarbetet, bland annat genom att anlägga jämställdhetsperspektiv på verksamhetsmål och prioriteringar i kärnverksamheten.

Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla tillgången till könsuppdelad statistik och annat underlag på enhetsnivå, och planera organisation och metodstöd för jämställdhetsarbetet. Befintlig statistik och de könsuppdelade resultaten från verksamhetsberättelsen 2017 ska användas för att planera och genomföra analyser. Alla verksamheter ska fortsätta att genomföra jämställdhetsanalyser som identifierar åtgärdsområden. Åtgärdsplaner ska skrivas och successivt genomföras för att skapa jämställda förutsättningar.

Förvaltningen kommer att tillsammans med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör delta i projektarbetet ”Modellkommuner”, som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting, där jämställdhetsintegreringen ska utvecklas genom att deltagande kommuner systematiskt jämför sina arbetsätt med varandra. Syftet med projektet är att sprida kunskap, erfarenheter och goda exempel med fokus på jämställdhetsintegrering, att bidra till hållbar jämställdhet genom att skapa en struktur för ömsesidigt lärande, samt bidra till högre kvalitet genom att säkerställa likvärdig service till invånarna oavsett kön.

Förvaltningen kommer att utveckla arbetet med jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden.

Kvinnors organisering

Farsta är en av sju stadsdelsförvaltningar som ingår i stadens projekt stadsdelsmammor. Förvaltningen kommer inom ramen för detta projekt att anställa 2-3 kvinnor med uppdrag att öka kvinnors sysselsättning, få in fler kvinnor i offentliga rummet, få fler barn till förskolor samt bidra till att öka kvinnors organisering. De kommer att organisera grupper för kvinnor på Mötesplatsen i Fagersjö.

Förvaltningen kommer att anställa en samhällsväglare för att arbeta med uppdraget socialt stöd för nyanlända. I uppdraget ingår också att etablera kontakt med föreningar i Farsta och utarbeta ett samarbete med dessa. På boendena för nyanlända kommer vi att bidra till att öka kvinnors organisering i samarbete med föreningar.

Se även 1.3 om kvinnors trygghet i det offentliga rummet, 3.2 om kvinnors företagande, 3.3 om arbete med långtidsarbetslösa kvinnor.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	100 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och makt och resurser fördelas lika mellan könen

Förväntat resultat

- Farsta har inga osakliga löneskillnader.
- Rutin för jämställdhetsanalys implementeras
- Alla enheter har genomfört jämställdhetsanalys och planerat åtgärder där så är befogat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska, i samarbete med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningar, och med stöd av stadsledningskontoret, utveckla arbetet med jämställdhetsintegration genom SKL:s projekt Modellkommuner.	2018-01-01	2018-12-31
Jämställdhetsanalyser genomförs på samtliga enheter.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Ett ledarskap som är nära och tillgängligt är av betydelse för såväl en god arbetsmiljö som för medarbetarnas förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag. Förvaltningens chefer ska få stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet och ska skapa egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Arbetsplatsträffen ska stimulera och möjliggöra delaktighet och inflytande över arbetet, arbetsmiljön och verksamhetens utveckling. Sjukfrånvaron ska sänkas genom åtgärder på såväl organisatorisk som individuell nivå och

både på lång och kort sikt. Förvaltningen ska arbeta aktivt för att minska antalet visstidsanställningar. För att säkra likabehandling och hög kvalitet i rekryteringsprocessen används metoden kompetensbaserad rekrytering vid skapande av kravprofiler, annonsering, intervjuer och referenstagning.

Ingen medarbetare ska utsättas för kränkande särbehandling, mobbning eller sexuella trakasserier. Alla anmälningar ska tas på allvar och förvaltningens arbetsmiljöpolicy och rutiner vid kränkande särbehandling, mobbning och sexuella trakasserier ska vara kända. Alla medarbetare som ska veta hur de gör en anmälan och vart de ska vända sig. Dessutom kommer förvaltningen att arbeta med aktiva åtgärder mot diskriminering och lika rättigheter och skyldigheter för alla medarbetare.

Resultaten från medarbetarenkäten ska diskuteras och en plan för åtgärder ska finnas på alla enheter. Delar i enkäten är ledarskap, styrning och medarbetarskap, och förvaltningen kommer att utveckla arbetet inom de mest angelägna delarna utifrån enkätens utfall.

Det hälsofrämjande arbetet fortsätter på alla nivåer i organisationen. Hälsoplanerna utvecklas ytterligare med utgångspunkt från föregående års resultat. På individnivå finns ett nära samarbete med företagshälsovården och en sjuksköterska finns på förvaltningen två gånger i månaden i syfte att på ett tidigt stadium sätta in åtgärder. Ett friskvårdsbidrag där medarbetare själva kan välja hälsofrämjande aktiviteter införs och följs upp.

Den nya rutinen vid korttidsfrånvaro, med ett besök på företagshälsovården efter sex korttidstillfällen, följs upp.

Arbetet med rätten till heltid fortsätter genom utarbetande av en handlingsplan på fem års sikt- Heltid för alla. Arbetet sker i samverkan med kommunal.

Löneöversynsprocessen har setts över och nya rutiner vid löneöversyn och medarbetarsamtal har utarbetats. Syftet är att öka tydligheten och förutsebarheten i löneöversynen. De nya rutinerna implementeras under året..

För att säkra kompetensförsörjningen kommer kompetensförsörjningsplanen att utvecklas och utbildningar i kompetensbaserad rekrytering genomföras.

Förskoleverksamheten kommer ha fokus på att öka andelen förskollärare i första hand i de områden som har lägre andel än 38 procent. Det handlar om fortsatt rekryteringsarbete, men även dialog med förskollärarna om uppdrag och förutsättningar för att attrahera och behålla dessa i Farstas kommunala förskolor. En handlingsplan för att förbättra förskollärare och barnskötares arbetssituation tas fram i staden och implementeras i Farsta stadsdelsområde.

Förvaltningen har påbörjat ett långsiktigt arbete med att se över förskolechefernas och de biträdande chefernas uppdrag och mandat. Det arbetet kommer att fortsätta under 2018 och resultera i en omorganisation i syfte att förstärka det strategiska arbetet och den pedagogiska ledningen av arbetslagen.

Inom hemtjänsten egen regi kommer ett pilotprojekt att genomföras med reflektionstid på schemat i syfte att stärka medarbetarna i sin yrkesroll och skapa möjligheter till kollegialt lärande. Inom piloten kommer även medarbetare att utbildas till reflektionsledare. Piloten samordnas av äldrenämnden.

Arbetet med att förbättra arbetsmiljön för biståndshandläggare och socialsekreterare kommer att ha fortsatt prioritet. Målet är att få till en stabilitet när det gäller personalsituation och

arbetsätt och minimera behovet av inhyrda socialsekreterarkonsulter.

Under förutsättning att sökta medel beviljas ska förvaltningens individ- och familjeomsorg kvalitetssäkra nyanställdas kompetens genom en utvecklad introduktion i samarbete med Enskede-Årsta-Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samt socialförvaltningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	81	81	År
 Index Bra arbetsgivare	84	84	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,6 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Förväntat resultat

- Farstas medarbetare är delaktiga och har inflytande.
- Allmänna visstidsanställningar minskar och tillsvidareanställningar är en norm.
- Andelen heltidsanställningar ökar.
- Sjukfrånvaron minskar.
- 75% av alla rekryteringsärenden har en kravprofil enligt kompetensbaserad rekrytering
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete och skapar egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Friskvårdsbidrag	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen inleder utvecklingen av Kompetenstrappan inom olika verksamhetsområden i socialtjänsten.	2018-01-01	2018-12-31
Handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö ska fortsätta att implementeras	2018-01-01	2018-12-31
Heltid för alla	2018-01-01	2022-12-31
Hemtjänst egen regi deltar i pilotprojekt med reflektionstid på schemat.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Verksamheterna ska leva upp till de mänskliga rättigheterna och arbeta efter FNs barnkonvention. Ett strukturerat, kompetenshöjande arbete bedrivs för att minska risken för att invånare eller medarbetare utsätts för diskriminering eller möter en verksamhet som inte är anpassad och välkomnande för alla. Alla verksamheter ska arbeta aktivt med att säkerställa att brukare och invånare bemöts på ett respektfullt, korrekt och trevligt sätt.

Arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö, som bland annat handlar om kränkande särbehandling, ska kommuniceras och följas upp. Förskolans likabehandlingsplan ska följas upp regelbundet. Föreläsningar och information om mänskliga rättigheter och hur förvaltningen kan jobba med dessa genomförs.

Alla invånare ska bli bemötta likvärdigt och med full respekt för individen. Särskild hänsyn tas till mer utsatta grupper. Inom individ- och familjeomsorgen kommer kompetensutveckling om normkritiskt tänkande och HBTQ frågor att genomföras för alla medarbetare.

Verksamhetsområdet arbetar för att erbjuda alla medarbetare Stockholms stads diplomutbildning för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande, och kommer att söka medel för denna utbildning från den nya kompetensutvecklingsstrategin.

Förvaltningen stödjer ungas organisering genom ett fortsatt arbete med projekten Ortens organisatörer och Rättighetsjakten. Ortens organisatörer har formen av en studiecirkel där unga fördjupar sina kunskaper kring rättigheter och möjligheter att organisera sig demokratiskt, medan Rättighetsjakten är ett centralt feriearbetsprojekt, där unga från flera stadsdelar genomför undersökningar och intervjuer med andra unga kring deras verklighet.

Inom fritidsverksamheten är alla hbtq-diplomerade och arbetar i bemötandet av besökare/brukare med ett medvetet förhållningssätt som bygger på ett salutogent förhållningssätt, allas lika värde, FNs barnkonvention och verksamheternas kärnvärderingar. En viktig del av detta är att genom samtal bygga upp en relation med varje enskild besökare för att tillsammans kunna utforma aktiviteter som får individen att växa och känna sig betydelsefull.

Alla verksamheter inom avdelningen egen regi ska arbeta aktivt med att säkerställa att brukare bemöts på ett respektfullt, korrekt och trevligt sätt. Inkluderingsanalyser ur ett HBTQ- och normkritiskt perspektiv ska göras för att minska risken för att brukare utsätts för diskriminering eller möter en verksamhet som inte är anpassad och välkomnande för alla.

Barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt och erbjuds individuella stödinsatser i samverkan med vårdnadshavare. För att stödja alla barn där de befinner sig i sin utveckling vidareutvecklar förskolan sina arbetsmetoder för barn med grava funktionsnedsättningar och se över förutsättningarna för inkludering. Förutsättningarna för att utveckla språkverksamheten Nallen till en språkförskola kommer också att utredas.

Oavsett familjebakgrund och andra förutsättningar ska alla barn ha tillgång till förskola på likvärdiga villkor och möjligheter till utbildning. Farstas kommunala förskolors stödenhet har ett preventivt förhållningssätt och arbetar utifrån att tidiga insatser gör skillnad. Förskolans uppdrag, att erbjuda en likvärdig och inkluderande förskola, har ett specialpedagogiskt stöd i form av handledning och riktade utbildningar till förskolechefer och pedagoger.

Nationella minoriteters rättigheter

Farsta har en finsk integrerad förskoleverksamhet i Gubbängen, som på grund av bristande efterfrågan ännu vid ingången av 2018 inte har några inskrivna barn. Förvaltningen erbjuder finska familjer en helgöppen verksamhet en gång i månaden i Farsta strand. Verksamheten ger möjlighet för barnen som talar finska själva eller som har släktingar som gör det att få prata, läsa och sjunga på finska.

Förstärkt föräldraskapsprogram

Förbyggande föräldrastödsutbildningar med Alla Barn i Centrum-metodik (ABC) anordnas och erbjuds föräldrar inom stadsdelen med syfte att öka föräldrars möjlighet att främja sina barns hälsa och positiva utveckling. Förvaltningens preventionssamordnare utbildar även pedagoger från förskolor i ABC-metodik för förskolan. Under året fortsätter arbetet med att utveckla familjecentralsliknande arbetssätt. Öppna förskolan vänder sig till de små barnen och deras föräldrar, i verksamheten har pedagogerna en unik möjlighet att främja en positiv anknytning mellan barn och föräldrar.

För att stärka föräldrars kunskaper om barn och ungdomars rättigheter planeras under året öppna föreläsningar kring FN:s barnkonvention och barn och ungdomars lagliga rättigheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	100 %	Öka	År
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	84 %	Öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	88 %	Öka	År
 Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	96 %	Öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bemöter invånarna med respekt och ingen blir diskriminerad

Förväntat resultat

- Inga invånare upplever sig diskriminerade av förvaltningens verksamheter
- Ingen medarbetare upplever sig diskriminerad.
- Vårdnadshavarna upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. (Förbättrat resultat i förskolenkäten)

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla verksamheter inom egen regi genomför en inkluderingsanalys.	2018-01-01	2018-12-31
Avdelning beställares enheter påbörjar ett arbete för att höja kompetensen gällande HBTQ, och normkritiskt tänkande.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

För att nämndens verksamheter ska kunna leva upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention behöver barnperspektivet genomsyra all verksamhet. Att implementera ett barnperspektiv innebär både att säkerställa att det individuella barnets behov och rättigheter tillgodoses, men också att synliggöra och beakta barns behov som grupp. Konsekvenserna för barn ska belysas i beslut som fattas, såväl i individärenden som i beslut om investeringar eller andra övergripande verksamhetsfrågor. Barn ska höras i beslut som rör dem, deras åsikter ska tas tillvara och mötas med förståelse och respekt.

Den stadsövergripande strategi för barnets rättigheter som ska beslutas under året kommer att implementeras. Socialförvaltningen har utarbetat ett stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten som är ute på remiss, och efter beslut kommer individ- och familjeomsorgen att börja bearbeta och implementera det stödmaterialiet.

Barn, ungdomar och vårdnadshavare är delaktiga och har inflytande i fritidsverksamheternas aktiviteter. Besökarna upplever att de är delaktiga i utformandet och utförandet och är medvetna om demokratiska värden och metoder. Besökarna i fritidens verksamheter skall ges möjlighet att känna till FN:s Barnkonvention och Konventionen om Rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt kring delaktighet och inflytande fortsätter. Personalen är i dialog med besökarna i verksamheten för att ta del av tankar, behov och få besökarna att medverka i utformandet och utförandet av verksamhetens utveckling.

Nämndmål:

Barnperspektivet beaktas i beslut och utformning av insatser och service

Förväntat resultat

- Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att ta eget initiativ och ansvar. (Förbättrat resultat i förskolenkät)
- Barnkonsekvensanalys är gjord i varje enskilt ärende där barn är aktuella

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.	82 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	69 %		År
Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.	85 %		År
Andel enheter som har implementerat programmet för barns rättigheter och inflytande.	100 %		År
Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	82 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheter i avdelning beställare ska under 2018 implementera stadens program för barns rättigheter och inflytande, i sitt arbete.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolstöds insatser följs upp och utvärderas utifrån perspektivet vad har det gett barnen.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Personer som utsätts för våld i nära relationer uppmärksammas och får vägledning till det stöd förvaltningen kan erbjuda. Stadsdelens handlingsplan mot våldsbejakande extremism implementeras och strategisk personal genomgår fördjupad utbildning inom området.

Relationsvåldscentrums verksamhet ska utökas med kompetens i hedersrelaterat våld och även en samordning med polis och åklagare likt den verksamhet som finns i västra Stockholm. En informationsfolder kring våld i nära relationer har tagits fram och ska delas i alla verksamheter och även till allmänheten, för att öka medvetenheten om både förekomst av våld och om möjligheten att få stöd och hjälp från förvaltningen.

Uppsala universitet har en offentlig webbkurs som stöd för kommuner som vissa verksamheter kommer att arbeta med under året.

Våld i nära relationer uppmärksammas särskilt inom verksamheter i egen regi och brukare inom avdelning egen regi som utsätts för våld i nära relationer ska få vägledning till det stöd som finns att tillgå. Kompetenshöjande satsningar kommer att göras inom området för att i större utsträckning uppmärksamma våldet. Förvaltningen kommer att aktivt upprätthålla det etablerade samarbetet mellan beställare och egen regi-verksamheter för rådgivning och stöd när våld i nära relationer uppmärksammas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	50 %	Tas fram av nämnden	År
 Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	40 %	Tas fram av nämnden	År
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	120 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånare i Farsta får stöd när våld i nära relationer förekommer

Förväntat resultat

- Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism implementeras
- Kompetensen kring våld i nära relationer och bemötande av våldsutsatta, utvecklas i alla berörda verksamheter.
- En kompetenshöjande insats inom området genomförs under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enhetschefer inom förvaltningens verksamheter i egen regi får kompetenshöjande insatser inom området våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31
Foldern "Hjälp till dig över 18 år som är utsatt för våld i en nära relation" ska spridas internt och delas ut till allmänheten	2018-01-01	2018-12-31
Samtliga socialsekreterare och biståndshandläggare ska genomgå stadens webb utbildning på intranätet, En introduktionskurs om Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Farsta ska vara en tillgänglig stadsdel utan hinder för invånarnas delaktighet och självständighet. Personer med funktionsnedsättning som behöver stöd och omsorg i nämndens verksamheter ökar sin självständighet och får goda, säkra hälso- och sjukvårdsinsatser. Ett sätt att stödja självständigheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning är införandet av digital teknik, och alla utförare ska undersöka möjligheterna. Verksamheternas kvalitet säkras genom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen arbetar utifrån delaktighetsprogrammet med brukarinflytande och delaktighet. Lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga och insatser ska genomsyras av brukarperspektivet. Förvaltningen ska tillsammans med rådet för funktionshinderfrågor gå igenom publika lokaler i förvaltningen för att se över tillgängligheten.

Alla som söker någon insats ska vara delaktig i utredningen av sina behov. Verksamheter inom stöd till personer med funktionsnedsättning ska arbeta aktivt med att uppmuntra och stödja ökad självständighet och delaktighet hos brukarna. Hälso- och sjukvårdsinsatserna ska vara säkra och utgå ifrån ett hälsofrämjande förhållningssätt.

Inom boendena och daglig verksamhet implementeras mat- och måltidsråd i syfte att öka brukarnas delaktighet i utformandet av måltidssituationer. För att underlätta bra mat och rörelsevanor är det viktigt att erbjuda stödjande fysiska och sociala miljöer och ge brukaren möjligheter att göra hälsosamma val i vardagen.

Under året kommer en enhet inom LSS att ingå samarbete med Skärholmens stadsdelsförvaltning avseende framtagandet av ett pedagogiskt ramverk för medarbetare. Ramverket består av ett broschyrmaterial och en webb-utbildning kring hur vi arbetar med målgruppen.

Barn och ungdomar med funktionsvariationer har tillgång till aktiviteter på fritidsgårdar och parklekar. Fritidsverksamheterna har anpassade lokaler och utemiljöer så att alla barn och

ungdomar kan delta i aktiviteter och verksamhet. Alla verksamheter arbetar också med riktad verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar med funktionsvariationer. Fritidsgården Morris i Hökarängen har öppen ungdomsverksamhet kvällstid som vänder sig till ungdomar som går i särskolan, en viktig träffpunkt för många ungdomar både inom och utanför stadsdelen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	88 %	År
 Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	90 %	År
 Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	98 %	88 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	89 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	77 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	91 %	År

Nämndmål:

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av god kvalitet

Förväntat resultat

- Brukare är nöjda med de aktiviteter som erbjuds för personer med funktionsnedsättning
- Hälso- och sjukvårdsdokumentationen inom socialpsykiatrins boende utvecklas med utgångspunkt i systematiska egenkontroller.
- Brukare får en god och säker hälso- och sjukvård.
- Personer med funktionsnedsättning som får insatser i nämndens verksamheter får näringsriktig mat i trevliga måltidssituationer
- Den fysiska miljön är utformad så att alla kan delta i aktiviteter.
- Alla brukare inom LSS har god kännedom om vem som är utsedd kontaktperson.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i boende inom socialpsykiatri (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementering av mat- och måltidsråd görs inom boendena och daglig verksamhet inom avdelningen egen regi.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Invånarna är delaktiga och har inflytande över vad som sker i stadsdelsområdet, bland annat genom medborgarförslag, medborgarmöten, öppna nämndmöten och andra dialoger som genomförs. Inför parkupprustningar hålls dialogmöten där allmänheten kan påverka upprustningens innehåll. Dialoger med Farstas invånare och intressenter fortsätter med målsättningen att alla ska ha möjlighet känna delaktighet och kunna påverka den lokala samhällsutvecklingen, liksom de medborgarforum i olika stadsdelar där invånare får möjlighet att möta och diskutera med lokala politiker. Förvaltningen stödjer lokala organisationer genom föreningsbidrag.

Arbetet med att genomföra det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) i samverkan med stadens övriga förvaltningar och bolag fortsätter, se bilaga 11.

Fagersjö Mötesplats fortsätter att utvecklas till en samlingsplats för civilsamhället och som arena för lokal kulturverksamhet. Arbetet med att locka fler besökare till aktiviteterna fortsätter. Samarbetet med 49:ans verksamhet ska utvecklas och aktiviteter ska komplettera varandra.

Arbetet med upprustningen av parkleken Måsen fortsätter och invånarna ges möjlighet till medinflytande och medbestämmande genom omröstning inom medborgarbudgetarbetet gällande delar av utformningen av parklekens aktivitetsytor.

Stadsdelsnämndens demokratiråd följer utvecklingen av demokratiarbetet och bereder ärenden till stadsdelsnämnden med förslag inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Nämnden har antagit en ny lokal parkplan för Farsta. Inför beslutet hade Farstas medborgare möjligheter att lämna synpunkter på parkplanen. Fördjupad dialog i samband med de olika åtgärderna i parkplanen kommer att göras.

Förvaltningen ska i enlighet med Program för stöd till anhöriga 2017-2020 arbeta preventivt för att anhöriga ska ges möjlighet till vila och egen tid för att förebygga ohälsa, både fysiskt och psykiskt. Förvaltningens anhörigkonsulent bistår enhetscheferna med hjälp och stöd i implementeringsarbetet. Anhörigkonsulenten erbjuder anhöriga stöd i form av information, kunskap och vägledning. Inom avdelningen egen regi finns även utbildade anhörigombud som en resurs i relationen och stödet till anhöriga.

Handläggare och socialsekreterare genomför webbutbildningen "Stöd till anhöriga", från Nationellt kompetensforum Anhöriga. Webbutbildningen kan vara ett led i att implementera anhörigprogrammet, men är också ett bra sätt att introducera nyanställda i anhörigstöd.

I början av året anordnas en halvdag för beställaravdelningens enhetschefer samt utbildning till anhörigombud, där även handläggare kan bli aktuella för deltagande. Vidare planeras en halvdags inspirationsföreläsning för all ny personal. Varje enhet i förvaltningens stöd, omsorg och serviceverksamheter har rutiner för hur man samverkar med anhöriga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	40 %	Fastställs 2018	År
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	21 %	Fastställs 2018	År

Nämndmål:

Farsta utvecklas i dialog med invånarna och i samverkan med många intressenter

Förväntat resultat

- Invånarna deltar i möten och dialoger.
- Medborgarförslag tas tillvara.
- Medborgarbudget genomförs

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta utveckla Mötesplats Fagersjö	2017-01-01	2018-12-31
Handläggare och socialsekreterare inom avdelning beställare genomför webbutbildning "stöd till anhöriga", från nationellt kompetensforum anhöriga.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Användandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättar att fler inköp görs av godkända leverantör och att en större andel av livsmedelsinköpen avser ekologiska produkter. I förlängningen kan priserna bli förmånligare som en konsekvens av ökad avtalstrohet, och otillåtna direktupphandlingar av oseriösa leverantörer undviks. Förvaltningen stödjer arbetet att öka andelen elektroniska inköp genom utbildnings- och informationsinsatser. Enheter med hög andel elektroniska inköp uppmuntras att sprida sina arbetssätt till enheter med lägre andel. Den rapport över hur stor andel inköp som görs via inköpsmodulen följs upp kontinuerligt och förvaltningens ledningsgrupp informeras om utfallet.

En inventering av förvaltningens samtliga avtal och uppföljningsplaner genomförs för att förbättra kvaliteten på avtalsuppföljningen.

Nämndens avtal gällande parkskötsel och vinterväghållning i park löper ut i september 2019. Stadsdelarna Älvsjö, Skarpnäck och Farsta kommer gemensamt att utveckla ett nytt förfrågningsunderlag.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	65 %	Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	85 %	85%	År

Nämndmål:

Hållbara alternativ prioriteras vid inköp av varor och tjänster

Förväntat resultat

Andel elektroniska inköp ökar.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna en budget per verksamhetsområde enligt beslutat system för resursfördelning. Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningar som råder.

Budget 2018, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2017
Nämnd- och förvaltningsadministration	74,4	0,0	74,4	70,9
Gemensam reserv	5,0	0,0	5,0	0,0
Individ- och familjeomsorg	274,3	-97,9	176,4	169,9
- varav socialpsykiatri	52,8	-5,0	47,8	47,2
Stadsmiljöverksamhet	20,6	0,0	20,6	21,0
- varav avskrivningar och internränta	8,2	0,0	8,2	9,7
Förskoleverksamhet	329,4	-23,3	306,1	302,2
Äldreomsorg	640,3	-51,1	589,2	582,1
Stöd och service, funktionsnedsättning	286,9	-18,0	268,9	253,2
Barn, kultur och fritid	26,3	-1,9	24,4	25,3
Arbetsmarknadsåtgärder	19,0	-2,5	16,5	14,9
Ekonomiskt bistånd	102,1	-5,3	96,8	95,3
- varav handläggare	21,3	0,0	21,3	20,5
Total drift	1 778,3	-200,0	1 578,3	1 534,8
- varav omslutningsförändring	151,8	-151,8	0,0	0,0
- varav budgetjustering	0,9	0,0	0,9	0,0
Investeringar	16,8	0,0	16,8	14,4
- varav budgetjusteringar	2,7	0,0	2,7	
- varav stadsmiljöverksamhet	12,2	0,0	12,2	12,5
- varav inventarier och maskiner	1,9	0,0	1,9	1,9

Kommunfullmäktiges driftbudget för Farsta stadsdelsnämnd 2018 är netto 1 577,4 miljoner. Jämfört med 2017 har budgeten ökat med 42,6 miljoner kronor. Ökningen beror främst på ökade volymer inom funktionsnedsättning, indexuppräknning av priser inom äldreomsorg och förskola samt en satsning på barn och unga inom individ- och familjeomsorgen. Stadsdelsnämndernas budgetar är fördelade utifrån förväntade behov. Om underskott uppkommer inom något verksamhetsområde är det nämndens ansvar att omfördela medel från andra verksamheter för att täcka underskott och uppnå en total budget i balans.

Tilldelad budget innehåller inte några särskilda resurser för att täcka kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel måste tas från respektive

verksamhetsområde. I nämndens budget 2018 har 74,4 miljoner kronor omfördelats från övriga verksamheter, vilket motsvarar 4,7 procent av den totala budgetramen. I denna fördelning ingår förvaltningsgemensamma kostnader såsom IT-kostnader för centrala system, övergripande personalkostnader såsom friskvård samt facklig tid om totalt ca 25,8 miljoner kronor. Med dessa borträknade motsvarar administrationen ca 3,1 % av den totala budgetramen.

Investeringsbudgeten för 2018 är 16,8 miljoner kronor, varav 1,9 miljoner kronor är till maskiner och inventarier och återstoden till stadsmiljöverksamhet. I detta ingår även sökta klimat- och trygghetsskapande investeringsmedel om 2,7 miljoner kr.

Nämnd och förvaltningsadministration

I nämndens budget 2018 har 74,4 miljoner kronor omfördelats från övriga verksamheter, vilket motsvarar 4,7 procent av den totala budgetramen. Tillsammans med gemensam reserv för senare fördelning till verksamheten har totalt 79,4 miljoner kronor omfördelats. I denna fördelning ingår även förvaltningsgemensamma kostnader såsom IT-kostnader för centrala system, övergripande personalkostnader såsom friskvård samt facklig tid om totalt ca 25,8 miljoner kronor. Med dessa borträknade motsvarar administrationen ca 3,1 % av den totala budgetramen. I och med att avdelningen för stadsutveckling startar från 2018 har en del kostnader för exempelvis fritid, äldreomsorg och stadsmiljö flyttat till gemensam förvaltningsadministration.

Individ- och familjeomsorg

Barn och ungdom

Budgeten för barn och ungdomsinsatser, förebyggande och utredning uppgår sammanlagt till 96,8 miljoner kronor. Detta är en ökning totalt med 3,5 miljoner kr jämfört med 2017.

Vuxen

Budgeten för vuxeninsatser uppgår till netto 30,9 miljoner kronor. I anslaget ingår kostnader för myndighetsutövning och öppenvård. Budgeten skall finansiera kostnader för såväl institutionsplaceringar, kontaktpersoner, särskilda boende och förvaltningens olika öppenvårdsinsatser för hemlösa och vuxna missbrukare.

Socialpsykiatri

Budgeten för socialpsykiatri uppgår till netto 47,8 miljoner kronor. Anslaget ska finansiera individuella insatser inom området som bostad med särskild service, stödåtgärder, familjehem och HVB samt rehabilitering, sysselsättning och arbetsträning.

Inom budgeten finansieras också förvaltningens egen öppna verksamhet, EMMA träfflokal.

Stadsmiljö

Budgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 20,6 miljoner kronor. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, parkvägar och naturområden.

Av budgeten är 8,2 miljoner kronor avsatta för kapitalkostnader, 7,8 miljoner avseende avskrivningar och 0,4 miljoner kronor avseende internränta.

Resterande budgeterade 12,4 miljoner kronor avser löpande drift inom verksamhetsområdet.

Förskola

Budgeten för förskoleverksamheten uppgår till 306,1 miljoner kronor och är baserad på antalet inskrivna barn vid avläsningen som gjordes i mars 2017. Då fanns 2 269 barn inskrivna, varav 834 i åldern 1-3 år och 1 435 i åldern 4-5 år.

Förskoleschablonen har höjts med 3,0 procent jämfört med 2017 och pengarna till förskoleenheterna motsvarar 80 procent av schablonen. Förskolepengen ska täcka alla kostnader utom lokalkostnader samt förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration. Därutöver fördelas medel för barn i behov av särskilt stöd och språkstöd och socioekonomiskt till förskolorna av stödenheten baserat på individuella bedömningar och befolkningsstatistik.

Anpassningar till minskade volymer måste under året göras i budgeten avseende verksamhetsövergripande administrationen och merkostnader för lokaler i nybyggda förskolor. Finansiering behövs också för utveckling av Skolportalen.

Förskolans resultatenheter beräknar att under 2017 minska en stor del av upparbetade fonder, varför fondutrymmet 2018 kommer att bli mer begränsat.

Äldreomsorg

Nämndens budget för äldreomsorg har ökat med 4,2 miljoner kronor jämfört med budget 2017. Nämndens andel av stadens totala budget för äldreomsorg minskar från 8,21 till 8,10 procent. Ersättningen till utförare inom hemtjänsten höjs med 2,5 procent och den indexbaserade höjningen av ersättningsnivåerna till vård- och omsorgsboenden är 2,7 procent.

Sammantaget innebär budgettilldelningen att äldreomsorgens beställarenhet måste fortsätta vidta en del besparingsåtgärder för att anpassa verksamheten till kommande kostnadsnivåer under 2018.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budgeten för verksamhetsområdet uppgår till 268,9 miljoner för 2018. Det innebär en ökning med 15,7 miljoner jämfört med 2017. Ökningen beror på beslut om fler nivåbedömda LSS-insatser ökade kostnader för turbundna resor inom daglig verksamhet, samt kompensation för kommunfullmäktiges justerade prisnivåer.

Kommunfullmäktige har fastställt att schablon- och pengersättningen inom verksamhetsområdet räknas upp med 1,5 procent.

Nämnden tilldelas schablonersättning för sina nivåbedömda LSS-beslut i form av daglig verksamhet, boende med särskild service, gruppboende och korttidsvistelse. Nämnden får dessutom ett anslag som ska täcka kostnader för personlig assistans enligt lagen om assistansersättning LASS, och ett fast anslag för övriga insatser enligt socialtjänstlagen.

Budgeten är preliminär och bygger på socialnämndens bedömningskanslis höstmätning 2017. Justering kommer att göras efter nya mätningar under våren och hösten och med anledning av beslut om särredovisningar. Slutlig budget fastställas i samband med tertialrapport 2.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetens budget för 2018 uppgår till 24,4 miljoner kronor vilket motsvarar en minskning med 0,9 miljoner i jämförelse med 2017. Samtidigt innebär omorganisationen med överflytt till den nya avdelningen för stadsutvecklings gemensam central finansiering av ett par anställningar vilket innebär 1,6 miljoner kronor ökat utrymme. Netto innebär det förstärkt

ram för fritidsverksamheten med 0,7 miljoner kronor jämfört med 2017. I verksamhetsområdet ingår även budget för öppen förskola och kolloverksamhet. I denna budget ingår också stöd till föreningar om 0,5 miljoner kr.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Nämndens anslag för ekonomiskt bistånd bygger på Swecos bedömning av stadsdelens behov nästa år. Budgeten till 2018 har ökat med 1,5 miljoner kronor.

I nämndens senaste prognos för 2017 beräknas genomsnittskostnaden netto för ekonomiskt bistånd bli 5,5 miljoner kronor per månad. Budgetramen för direkt utbetalt försörjningsstöd netto kommer att innebära ett ökat utrymme om ca 0,2 miljoner kronor per månad för 2018.

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 1,4 miljoner kronor och uppgår 2017 till 16,5 miljoner kronor. Ökningen avser bl.a fler feriearbetare och den nya anställningsformen Stockholmsjobb.

Investeringar

De föreslagna parkinvesteringarna inom Farsta stadsdelsområde är nyanläggning av naturlekplats, reinvestering i trappor och parkvägar, öppen vägg för graffiti vid Farstaängen, tillgänglighetsåtgärder samt skyltning av lekplatser.

Nämnden har sökt och fått medel för en naturlekplats i Fagersjöskogen. Medlen ligger enligt planen från och med 2018 till 2020. Under 2018 finns medel avsatta för program och projektering. Projektet kommer att skötas av trafikkontoret under ledning av stadsträdgårdsmästaren.

Reinvestering i trappor utgår från tidigare inventeringar där det som är i sämst skick prioriteras. För reinvesteringar föreslås 4,5 miljoner kronor avsättas.

Enligt svensk standard ska det sitta informationsskyltar på alla lekplatser. Förvaltningen föreslår att 0,2 miljoner avsätts för skyltning enligt stadens program för parkskyltar.

I november 2017 fick nämnden bygglov för en öppen vägg för graffiti. Förvaltningen föreslår att nämnden avsätter 0,8 miljoner kronor för graffiti väggen och sidoanläggningar såsom grusytor, bänkar och sopkärl.

Förvaltningen föreslår vidare att 1,0 miljoner kronor avsätts för tillgänglighet. Förvaltningen har inventerat platser med branta backar där det finns behov av ledräcken. Prioritering av vilka platser som förses med ledräcken sker i samband med rådet för funktionshinderfrågor.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt

Resultatenheter

I verksamhetsplanen ska nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, till följande år, dock maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatenheterna får ha ett överskott med maximalt 10 procent av

enhetens bruttobudget under innevarande år. En förutsättning är att resultatenheten uppfyllt sina åtaganden.

För verksamhetsåret 2018 definierar Farsta stadsdelsnämnd samtliga sju enheter inom förskola som resultatenheter, se bilaga 2.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt

Budgetjusteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,9 miljoner kr för medel för att motverka hemlöshet, se bilaga 12.

Nämnden ansöker om budgetjustering om 1,8 miljoner kr för klimatinvesteringar avseende lastcyklar, ledarmaturer, förnyelse av trädallé samt byte till LED-belysning av motionsspår. Nämnden ansöker även om budgetjustering om 0,9 miljoner kr för trygghetsskapande åtgärder avseende belysning av parklek. Se även bilaga 6, 7, 8 och 9.

Omslutningsförändringar

Nämnden ansöker om omslutningsförändringar om totalt 151,8 miljoner kronor enligt tabell nedan.

Omslutningsförändringar ökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Individ och familjeomsorg	95,0	-95,0
- varav socialpsykiatri	5,0	-5,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	18,0	-18,0
Förskola	2,0	-2,0
Äldreomsorg	32,5	-32,5
Kultur och fritid	1,9	-1,9
Ekonomiskt bistånd	2,4	-2,4
Summa	151,8	-151,8

Omslutningsförändringarna avser bland annat hyresintäkter, avgifter, försäljning av verksamhet till andra stadsdelar och kommuner samt intäkter från Migrationsverket avseende flyktingmottagande.

Medel för lokaländamål

Ej aktuellt

Övriga ekonomiska redovisningar

Kvalitetsarbete

Farsta stadsdelsnämnd arbetar strategiskt med att styra, leda och utveckla kvaliteten i verksamheternas processer och aktiviteter. En processbaserad syn på kvalitet där mål, aktiviteter och rutiner konkretiseras möjliggör utvecklingen av strukturerade former för riskanalys, egenkontroll, avvikelshantering och åtgärder.

Under 2018 startas ett förvaltningsinternt kvalitetsnätverk upp, där de som arbetar med kvalitets-, metod- och verksamhetsutveckling ska kunna träffas för att diskutera och dela information och erfarenheter. Målet är att samordna det systematiska kvalitetsarbetet i förvaltningen, implementera kvalitetsledningssystemet och stödja förvaltningens olika kvalitets- och utvecklingsspecialister. Nätverket ska också fungera som ett forum för att lyfta frågor kring exempelvis uppföljning, implementering av arbetssätt, systemstöd eller förändringar i krav och lagstiftning som innebär utmaningar i kvalitetsarbetet.

För att planera kvalitetsarbetet ska mål, krav och lagstiftning bevakas med utgångspunkt i verksamheternas processer, vilka kartläggs och säkras enligt förvaltningens fastställda modell. Under 2018 kommer förvaltningen att fokusera på modellering och säkring av processer för rekrytering, ekonomistyrning, samverkan och uppstart av nya verksamheter.

Dokumentstyrning är ett centralt utvecklingsområde för att åstadkomma en fungerande kvalitetsplanering. Inventering, insamling och sortering av förvaltningens styr- och stöddokument fortsätter. De verksamheter som ännu inte inventerat och tillgängliggjort sina styr- och stöddokument får stöd i att genomföra detta.

Förvaltningen ska utveckla den processbaserade riskanalysen för att bättre kunna förebygga oönskade händelser i verksamheterna. Åtgärdsplanerna vid identifierade risker ska utvecklas och cheferna ska få stöd i det arbetet. Ett fortsatt viktigt område är att stödja verksamheterna i deras planering av uppföljning och egenkontroll avseende exempelvis metodval, omfattning och syfte.

Den sammanhållna kvalitetsberättelsen ska utvecklas för att utveckla den strategiska analysen av avvikelser, samt att säkerställa att resultat från granskningar, revisioner och andra uppföljningar ska kunna användas proaktivt.

Deltagande i kvalitetsutmärkelsen uppmuntras och de enheter som vill delta erbjuds stöd.

Övrigt

Ej aktuellt